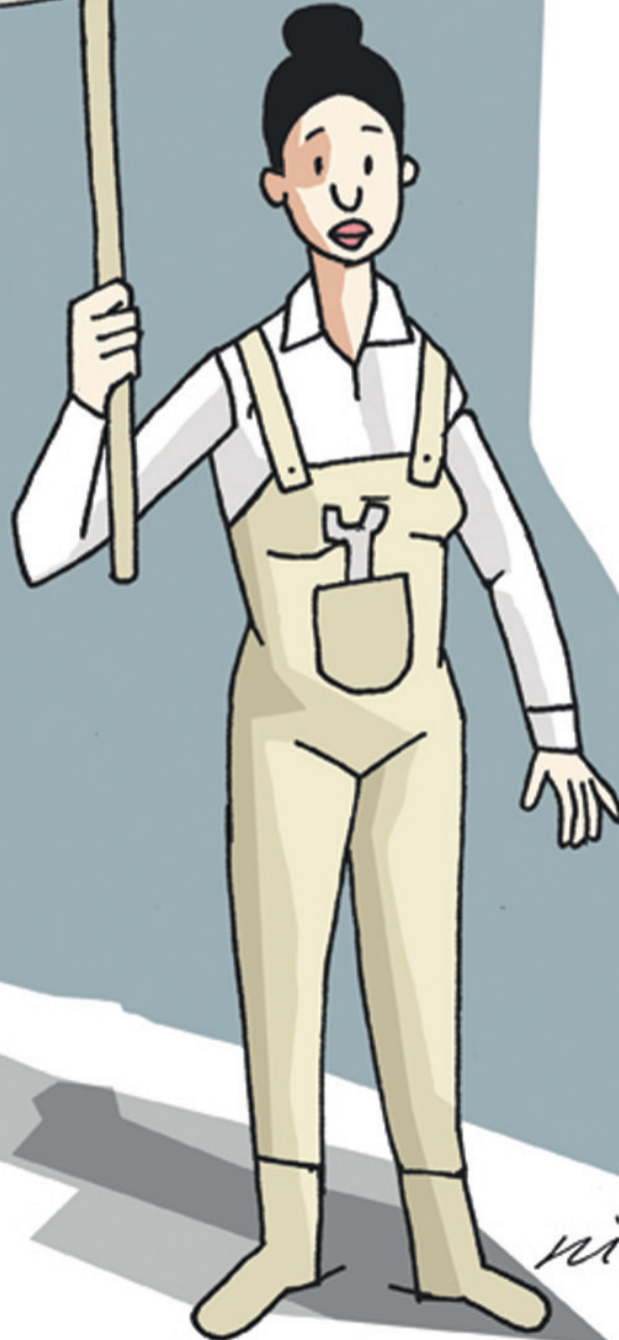

ULUSLARARASI İŞÇİ FİLMLERİ FESTİVALI

FESTİVAL GAZETESİ

SEYİRCİ
KALMA

A'dan Z'ye
festivalin beş yılı

Türkan Şoray'dan
tüm emekçilere
selam var

Yönetmenlerinin
ağzından
Tekel filmleri

Maradona
Türkiye'de

Ahmet Uluçay'ı
başyapıtıyla anıyoruz

Hikmet ağabeyin
gözüyle
Emek Sineması

Macid Macidi'yle
sineması üzerine

Metin Yeğin'in
'D' filmi ilk kez
festivalde

ULUSLARARASI
İŞÇİ
FİLMLERİ
FESTİVALI
INTERNATIONAL LABOR
FILM & VIDEO FESTIVAL

Festival beşinci yılında 'seyirci kalma' diyor!

ÖNDER ÖZDEMİR

2006 yılında sendikaların ve emekten yana örgütlerin ve yüzlerce gönüllünün çabası ile yola çıktık.

Festivalin onur konuğu Vedat Türkali başta olmak üzere geceye katılan 1500 kişi farklı, yeni bir festivalin coşkusunu yaşadı. Halil Ergün, Aytaç Arman, Ezel Akay, Yetkin Dikinciler, Hale Soygazi, Timur Selçuk, Sarper Özsan, Yavuz Özkan, Nur Sürer, Cahit Berkay, Derya Alabora, Hilmi Yarayıcı, Şevval Sam, Ahmet Soner ve daha birçok İşçi Filmleri Festivali dostu açılış gecelerimizde sahneyeydi ve bu coşku her yıl yenilenecek devam ediyor.

Hindistan'dan, Güney Afrika'dan Güney Kore'den, Meksika'dan, ABD'den, İngiltere'den yönetmen dostlarımız konumuz oldu.

Her yıl daha da büyüdük, daha çok kişi ve kurum emeklerini emeğimize kattı.

İşçi Filmleri Festivali kolektif ve tamamı gönüllü olarak bir araya gelen bir emeğin ürünü olarak düzenleniyor. Bu kadar geniş katılımı örgütlenen yegâne festival, İşçi Filmleri Festivali'dir.

Karagöz ve Şarlo bu yıl beşincisi düzenlenen festivalde izleyicilerine "Güvencesizliğe Seyirci Kalma" mesajını iletiyor. Festivalimizde yine dünyanın dört bir yanından emekçilerin mücadelelerini anlatan kurmaca ve belgesel filmler yer alıyor. Film gösterimleri ve diğer festival etkinlikleri (panel, sergi vb.) ücretsiz olarak izlenebiliyor. İstanbul, Ankara ve İzmir'de eşzamanlı başlayan festivalimiz yıl sonuna kadar toplam 15 ilde o ilin yerel dinamikleriyle yeniden organize edilmiş olacak.

Festival sürecinde başlayan ve sonra-

sında devam eden atölye çalışmalarıyla yüzlerce kişi kamera kullanımından kur-guya kadar film üretimi süreçleriyle tanıştı ve festivali başka bir boyutta yaşamının tadına vardı. Bu yıl da birçok ilde atölyeler gerçekleştiriliyor.

Festival emekçileri her yıl sesli be-timleme ile engellileri sinemaya davet ediyor. Festival açık havada, köylerde, mahallelerde işyerlerinde gösterimlerle sinemayı soka-ğa çıkardı.

Festival, her yıl olduğu gibi bu yıl da Sinema Emekçileri Sendikası Sine-sen tarafından seçilecek set emekçilerine verilen teşekkür plaketi ile sinemadaki "emeği görmeye" çağırılmaktadır. Plaket bu yıl Türkan Şoray'ın elinden emekçilere ulaşıyor.

V. Uluslararası İşçi Film-leri Festivali DİSK'e bağlı Dev Sağlık-İş, Birleşik Metal-İş, SİNESEN, Türk-İş'e bağlı Petrol-İş, Hava-İş, Tez Koop-İş, KESK'e bağlı SES sendikaları, Halkevleri ,sendika.org ve TTB tarafından düzenliyor.

Festival bu yıl yine çok değerli ulus-lararası konukları ağırlıyor. İranlı ünlü yönetmen Macid Macidi bu yıl misafir ettiğimiz konuklarımızdan...

2010 yılında ilk defa festival kapsa-mında Uluslararası İşçi ve İletişim Konfe-ransı (LaborComm) düzenleniyor. Türki-ye'den ve yurt dışından konuklarla Anka-ra'da gerçekleşecek konferans İnternetten www.sendika.tv'den canlı yayınlanıyor.

"Güvencesizliğe Seyirci Kalma" te-masıyla gerçekleşecek festivalde güven-cesiz çalışma üzerine Türkiye'den ve dünyadan birçok film gösterilecek.

Finlandiya'dan Karusmaki'nin İşçi fil-mi Üçlemesinin sonucusu 'Cennetteki Gölgeler'i, John Ford'un klasik filmi 'Ga-zap Üzümleri';

1900'lerin başlarındaki Amerikan işçi hareketi Wobblies'in filmi; Bolivya'daki suyun, İngiltere'deki demiryollarının, Güney Afrikadaki elek-triğin özelleştirilmesi ve bunlara karşı mücade-leyi anlatan 'The Big Sell-out/Büyük Satış' filmi, Bolivya'dan Amazon yerlilerinin 'Cry of The Forest/Or-manın Çığılığı' filmi; Bertolt Bercht'in ünlü 'Kuhle Wampe'si; Emir Kusturica'nın 'Marado-

na'sı; 1948 yılın Türk Rum birlik-te 1 Mayıs işçi bayramını kutlamış işçile-rin ortak mücadelesini Rum işçilerin an-larıyla anlatan Kıbrıs'tan 'Madencilerin Anıları' filmi, Bolivya'dan Coca Cola Davası filmi; Bangladeş'teki hurdaya çıkmış gemileri sökerek adeta "demiriy-en" işçilerin öyküsünü anlatan 'Ironea-ters' filmi; Japonya'da güvencesiz çalışan bir işçinin 'Normal Bir İş İstiyorum' çığ-ı-lığı, Estela Bravo'nun yorumu ile 'Fidel, Anlatılmamış Tarih' filmi, Vietnam'daki, Güney Afrika'daki, Filistin'den işçi öykü-leri festival perdelerinde ücretsiz olarak gösterilecek. Dünyadan 15 adet film Tür-kiye'de ilk defa festivalimizde gösteri-lecek.

2009 yılındaki 4. Uluslararası İşçi Filmleri Festivali'nde 1990 Zonguldak yürüyüşünü anlatan 'Yüzbinikişydiler' açılış filmimizdi.

2010 yılında 78 gün Ankara sokakla-rında örnek bir hak mücadelesi gösteren Tekel işçilerinin filmi açılış filmimiz ol-du.

2008 yılında Tuzla'daki iş kazalarını, tersane işçilerini anlatan üç film göster-dik. 2009 yılında kot kumlama işinde ça-lıştığı için ölümcül silikozis hastalığına yakalananları anlatan iki filmimiz vardı.

Bu yıl da güncel olana, Tekel direnişi üzerine olan filmlere yer ayırdık. Çok kısa sürede festivalimize yetiştirilen 10 adet Tekel belgeseli ve Tekel ile ilgili üç adet foto röportajı göstereceğiz.

Üretim süreci başta olmak üzere bir-çok yeniliği filmlerinde uygulayan Metin Yeğin'in 'D'si, galasını İşçi Filmleri Fes-tivali ile yapmış, D gibi birçok film ilk defa festivalimizde seyirci karşısına çık-mış olacak.

İzmir Kent A.Ş., Mersin Limanı, ser-best bölgelerde çalışan kadınların öykü-lerini anlatan Bölge, 1 Mayıs 2009 ve 1 Mayıs 1977'yi Hollandalı bir yönetmen gözüyle anlatan 'Yaşamak Bir Ağaç Gi-bi'; Zonguldak madencilerini anlatan Mükellefi ve kısacası emeğin öyküleri-ni, filmlerini izleyeceğiz hep beraber.

'Karpuz Kabuğundan Gemiler Yap-mak' filmini programa aldık ve sinemaya emeğini, hayatını koymuş sevgili Ahmet Uluçay'ı anmak istedik...

Türkiye'den festivalimize yetiştiril-miş, özel olarak başvurulmuş birçok film-den 50 adet film, dünyadan ise 24 film emekten yana filmleri izlemek iste-yenler için hazır.

İyi seyirler...

DİSK / SİNE-SEN DİSK / DEV SAĞLIK-İŞ TÜRK-İŞ / PETROL-İŞ DİSK / BİRLEŞİK METAL-İŞ KESK / SES TTB TÜRK-İŞ / TEZ KOOP-İŞ HALKEVLERİ SENDİKA.ORG

Teşekkürler...

Bir yıl sonra yeniden bir aradayız... Festivalin de, festival gazetesinin de heyecanını, telaşını çok özlemişiz... Bu yılki festivalin bizim nazarımdaki değeri çok daha özel. Bunun birkaç nedeni var. Öncelikle festivale yıl içinde Tekel işçilerinin yaktığı mücadele ateşinin ışığında giriyoruz. Bu ateş belgesel film üretimine de

yansımış durumda. Direnişi anla-tan 15 film bu yılki festivalin ala-meti farikası. İkincisi, festivalin bu yıl beşincisini düzenliyor olmamız. Artık gelenekselleşme yoluna gir-miş bir festivalimiz var. Sonuncu-suysa emekçilerin bu yıl Taksim 1 Mayıs alanını kazanmış olmaları.

Festival gibi festival gazetesi de kolektif bir emeğin ürünü ola-

rak ortaya çıktı. Seray Genç, Uğur Vardan, Necla Algan, Z. Tül Akbal Süalp, Murat Özer, Cüneyt Cebe-noyan birbirinden lezzetli yazıla-ryla gazetemizde yer aldı. Hicabi Demirci ön kapak, Aydan Çelik arka kapak çizimlerimizi yaptı. Fa-tin Kanat, Ufuk Koşar, Ayça Örer, İnan Önen, Mehmet Zubaroğlu, Gonca Şahin gazetemizin gönül-

lü muhabirliğini yaptı. Hakan Bayhan gazetesinin mizanpajında katkı sağladı. Burcu Aktaş saba-hın ilk ışıklarına kadar sayfaların son okumalarını yaptı. Erkan Ak-tuğ ve Taylan Polat bize fotoğraf temini konusunda yardımcı oldu. Ali İmam Aydoğan festivalde ol-duğu gibi gazetesinin de en ağır iş-lerinde bize yardımcı oldu. Pınar

Hocaoğulları, Gamze Yücesan Özdemir ve Funda Başaran içerik-le ilgili bize yardımcı oldu.

Hepsine teşekkürü bir borç biliriz. Nice festivallerde görüş-mek dileğiyle...

Mahmut Hamsici - Dinçer Aslan

İletişim: İstanbul Halkevi: İstiklal Caddesi Orhan Adli Apaydın Sokak No:34 Beyoğlu/ İstanbul Telefon: 0212 245 82 65 Fax: 0212 245 70 10 Halkevleri Genel Merkezi: Konur Sokak No: 8/9 Kızılay / Ankara Telefon: 0312 419 27 17 Fax: 0312 419 32 07 E-posta: laborfest@sendika.org Web: www.laborfest.sendika.org (İngilizce) www.festival.sendika.org (Türkçe)

Halkevleri Bülteni Mayıs 2010 Özel Sayısı. Halkevleri Bülteni Yaygın, Süreli, Türkçe Yayındır. Ücretsizdir. Halkevleri Derneği Adına Sahibi : İlknur Birol, Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Oya Ersoy, Yayın İdare Merkezi: Halkevleri Derneği Genel Merkezi Konur Sk. No: 8/9 Kızılay/Ankara, Tel. (312) 419 27 17 E-posta: bilgi@halkevleri.org.tr Tel. (312) 419 27 17 Basım Yeri: Taşbaskı Matbaacılık Yay. ve Amb. San. Tic. Ltd. Şti. Baskı Tesisleri - Kocaeli / İZMİT (0262 335 45 29) Basım tarihi ve adedi: 30.4.2010 5 bin adet basılmıştır

5. İşçi Filmleri Festivali'ne selam

SERAY GENÇ

Bir soruyla başlayalım: Emek Sineması'nı yıkıyorlar haberiniz var mı? Yıkıp, yoğun ihtiyaç üzerine Cercle d'Orient binasını (Serkildoryan olarak da bilinir) alışveriş merkezi yapıp, sekizinci katına da Emek sinemasının tıpkısının aynısını konduracaklar. Koltuklarından ve duvarlarından yakından Kültür Bakanı koltukların değiştirilebileceğini, duvarların boyanabileceğini tarihi eserlerin yıkılmasının önlenerek restorasyonunun yapılabileceğini bilmiyor gibi... Tüm değerlerin daha fazla para diye gözden çıkarılıp satılığa çıkarıldığı; rant politikalarının sürekli kurban ürettiği bir zamandan geçiyoruz. Doğrusu Emek Sineması'nın başına gelenler, Tekel işçilerinin başına gelenlerden farklı değildir; her iki durumda bizim başımıza gelenlerdir ve doğrudan "emeğe saldırı"dır.

Emek Sineması Uluslararası İstanbul Film Festivali'nin merkez üssü olması, İşçi Filmleri Festivali'nin en anlamlı açılış mekânlarından biri olması ve akustikliğiyle 1 Mayıs marşının bize daha güzel geldiği bir salon olması ya da kişisel tarihlerimizde tuttuğu yer nedenleriyle önemli değildir sadece. Onu önemli kılan İstanbul'un tarihi ve kesinlikle korunması gereken yapılarından biri olması, AKP'nin içine tükürmekten yıkıma varan politikalarının karşısında bir direnişin simgesi olmaya aday olmasıdır aynı zamanda. Emek Sineması, AKP'nin kentsel "soysuzca ve soygunca dönüşümünün" yeni bir kurbanı olarak karşımıza çıkarken, karşımızdaki muhataplar bir değil, beş değildir: başta bu ve benzeri projeleri yapan, imzalayan, alkışlayan, uygulayan ve destekleyen sayılabilir bir de yıllarca seyirci oldukları o salona yapılanlara "seyirci kalma"yı tercih edenlerdir.

Alışveriş merkezi açan Başbakan, Emek'in duvarından-koltuklarından şikâyet eden Kültür Bakanı, ayaküstü "ben bilmem mimarım bilir" deyip geçiştirip Belediye Başkanı, Beyoğlu'nun tek tek kapanan sinema salonları, restore edilmeyi bekleyen AKM, hayatına dönerci olarak devam eden Taksim Sahnesi, yıkılan Muhsin Ertuğrul... Düşünüldüğünde eskisinin ardından iyi ve yeni olanın ikame edileceği konusunda umutsuzluğa kapılmış olmamız da doğaldır. Peki, 5. İşçi Filmleri Festivali'nin açılışını yapacağı "kazanılmış bir hak" gibi gördüğümüz ve kaybetmek istemediğimiz Yeni Rüya Sineması'nın da bir "rüya" olacağını duymuş muydunuz? Aynı Cercle d'Orient bloğunda bulunan bu sinema salonuna da "boşaltı ihtarı" geldiğini öğreniyoruz Nisan ayında. 16 yıl önce açılan, Onat Kutlar'ın kurucuları arasında yer aldığı Alkazar Sineması yok artık, Emek Sineması'nın kapısına kilit vurup imitasyonu çocuk kandrabileceklerini düşünüyorlar, Sinpop Sineması'nın yanında yıllardır süren bir başka alışveriş merkezi inşaatı maddi ve manevi anlamda salonun temellerini yerinden oynatıp sinemayı yerle bir etmeyi başardı sonunda. İstanbul Film Festivali sonrası Sinpop da aramızdan ayrılıyor. Beyoğlu Sineması'nın adı çikalı ise çok olmuştu; maddi sorunlarla uzun süre-

dir boğuşan sinemanın daha ne kadar direneceği belli değil. Peki, geriye ne kaldı? Carrefour, İstinye, Maltepe Parklar, Capitol AFM ve benzerleri... Sinema salonları bunlar değil mi? Yemek kokuları ve popcorn eşliğinde girilen aynı anda, aynı endüstriden gelen ve aynı biçim salonlarda izlenen Amerikan filmlerinin mekânları. İşçi filmleri mi haşa... Paradan söz edin siz efendiler, tek efendisi para olan bir düzenin filmleri bunlar, kimden yana olacakları belli. 875 kişilik Emek Sineması salonu İşçi filmleri festivalinin açılış gecesi için bize yetmiyordu ya, sermaye ise çok buluyor bu sayıyı, bu kadar insan bir araya gelip film mi izlemiş, bu kadar insanın bir araya geleceği meydanları da salonları da kapatmak isterler baştan. Ne de olsa ticari bir amaç için toplanmıyor ise insanlar toplanmasınlar. Bir güzel yapının, bir güzel tarihi olan yapının, bir güzel adı ve tarihi olan yapının kültür merkezi olmasını istemeyizler. Tekeli de kapattılar. Kapatılacak daha ne kadar çok

şey var sahi... Sırasıyla değil parasıyla... Taksim Meydanı'nın kapatılmasına seyirci kalmayanlar umarım Emek Sineması'na da seyirci kalmazlar. Seyirci olup da ironik biçim de seyirci kalma dediğimiz bir süreç, sinema salonlarında yaşananlar...

Brecht'in Soruları ve Gelişme

Bu sene 5. kez gerçekleştirilecek işçi filmleri festivali başka festivallere benzemiyor. Beş yılın ardından sadece Türkiye'de değil dünya sinema tarihinde de bir "film türü" niteliği kazanmayan işçi filmi en azından bir deyiş ya da niteleme olarak yabancı olmaktan çıkılan-nasıl yabancı olunur ki- ihtiyaç duyulan bir aşamaya gelmiştir. Perdenin görünmezi olan işçiler, emekçiler, özellikle belgesellerde ve İngiliz sinemasal gerçekçiliğinde görünür oluyorlar. Oysa Lumiere kardeşlerin ilk filmi, bir fabrikanın paydos saatini, işçilerin fabrika çıkışı dağıldıklarını gösteriyordu. Harun Farocki bu filmin, işçilerin ve belki de sinema tarihinin peşine düşüyor 'İşçiler Paydosa' adlı belgesel tahririnde(documentary-essay); günümüz avantgard filmine örnek bir isim ve tür olacak biçimde. 1931 yapımı Slatan Dudow ve Bertolt Brecht'in bir işçi ailesini anlattığı

yeni bir anlatım dili denedikleri 'Kuhle Wampe' filminde olduğu gibi. Sinema tarihinin önemli klasiklerinden biri olan film elbette epik tiyatro'nun ve kuramının kurucusu Brecht'in sinemayla kurduğu pratik ilişkinin somut bir hal aldığı ve Brechtci demekte hiç çekinmeyeceğimiz bir film. 1930'larda Büyük Bunalım'la yaşanan ağır işsizlik ve sonuçları üzerine olan film "malum eğilimleri" nedeniyle Naziler tarafından yıllarca yasaklandı.

Yedi kapılı Teb şehri kuran kim?

Kitaplar yalnız kralların adını yazar.

Yoksa kayaları taşıyan krallar mı?

Bir de Babil varmış boyuna yıkılan,

kim yapmış Babil'i her seferinde?

İşçiler, işçiler... Brecht'in şiirindeki bu soruların yanıtları bellidir.

Kitapların her sayfasında bir zafer yazılı.

Ama pişiren kim zafer aşını?

Her adımda fırt demiş fırlamış bir büyük adam.

ama ödeyen kimler harcanan paraları?

Brecht bize gerçek yapıcılarının kim olduklarını hatırlatırken; tarih kitaplarında yazılanları da sorgular. Büyük adamın, beyaz adamın, zaferlerin tarihinin dışında kalanlar ve anlatılacakları vardır. Bugün sinema her kitaptan daha güçlü bir tarih anlatma aracıdır. Resmi ya da gayri resmi tarihi perdeye yansıtan, toplumsallaştıran filmler Brecht'in sorularına verdikleri cevaplarla birbirlerinden

ayrılırlar.

Kıbrıs'tan gelen 1948 Lefke maden grevini yaşayan Türk ve Rum Kıbrıslı işçilerle adanın alternatif tarihini anlatan 'Maddencilerin Anıları'; Bolivya'da gelen İnka yerlilerinin hak arayışını gösteren, belgeleyen 'Ormanın Çılgılığı'; hurdaya çıkan gemileri günlük 70 kuruşa parçalayan milyonlarca işçiyi ve yaşam koşullarını anlatan 'Demir Yiyenler'; Oakland Limanı'nda çalışan kamyon şoförlerinin mücadelesini anlatan 'Dibe Vurduran Yarış'; Taliban'ın yok ettiği Buda heykellerinin bıraktığı boşlukta ve çevresinde yaşayan Afganlı çocukların bugünkü oyun ve yaşamları 'Utancı', başka türlü bir tarihi anlatıyor.

Avrupalı yönetmenlerden Aki Kaurismäki işçi sınıfı üçlemesinin ilk filmi 'Cennetteki Gölgeleler' (1986) ve İngiliz sinemasının "özgür sinema"dan başlayıp, Ken Loach ve Mike Leigh'ten geçen ve şimdilerde yeni bir kuşakla karşımıza çıkan ger-

çekçiliğini içeren 'This is England' filminden hatırladığımız Shane Meadows'un 'Somers Town' filmleri de Brecht'i doğru yanıtlayanlardan.

Türkiye'den İnat Hikâyeleri ve Sonuç

31 Ocak itibarıyla kâğıt üzerinde dahi Tekel işçisi kalmayacağını öğreniyoruz. "Özelleştirme İşleri Başkanlığı'nın işi, işçilere işyerlerinin özelleştirileceğini ve iş akitlerinin sona erdirileceğini bildirmek ya da dayatmak. İşçilerden ya "evet" ya da "hayır" denmesi bekleniyor. Türkiye'nin dört bir yanından Ankara'ya geldi Tekel işçileri. Sona ermeyen, ermeyecek bir mücadeleye giriştiler.

Özelleştirme nedeniyle "geçici işçi" statüsüne geçirilmek istenen, haklarını korumak için mücadele veren Tekel işçileri, iktidarın sınıf politikalarını ayan beyan ortaya koymuş ve onca anti-propagandaya, ayaza ve fiziksel-siyasal saldırıya, gerçek bir dayanışma göstererek, karşı durmuşlardır. Tekel işçilerinin 2010'un yılbaşı gecesi dahil meydana, parkı, çadırı terk etmemeleri, RTE'nin tehditlerine kulak asmamaları, haklarının takipçisi olduklarını gösterir biçimde Ankara'ya geri dönmeleri, belki kendilerini unutulacak bir haber olmaktan çıkaracaklarına dair duydukları inanç ve umutla, ellerinde kameralarla çevrelerinde dolanan sinemacılarla kurdukları samimi ilişki, güçlü bir inatı göstermiştir. Memleketin inat etmeye ihtiyacı olduğunu göstermiştir. İşçi Filmleri Festivali de Tekel işçilerinin inadını, Tekel işçilerine ilişkin yapılmış belge film-röportajlarla destekliyor. Filmleri toplumsallaştırma çabası festivalin de inat ettiğini gösteriyor.

Başka inat hikâyeleri de var... Bazılarını biliyorsunuz bazılarını bilmiyorsunuz, bazıları sinemacının film yapma inadını bazıları da inat edenleri film yapmayı içeriyor: Bir kadının inat hikâyesi 'Sultan' (1978, Kartal Tibet yönetmen, Yavuz Turgul senarist), kendi hayat hikâyesi bir inat olan Ahmet Uluçay'ın 'Karpuz Kabuğundan Gemiler Yapmak'ı (2004), hiç de sessiz kalmayan/kalamayan Onur ve Zeynep'in birlikte ve ayrı ayrı inatları 'Başka Dilde Aşk (2009, İlksen Başarır), işçi kadınları anlatma inadından vazgeçmeyen kadın yönetmenlerin "kafesteki kuşlardan" sonra "serbest bölgelerdeki kadınları" anlattıkları 'Bölge belgeseli (2010 Güliz Sağlam ve Feriye Saygılıgil), Diyarbakır Cezaevinde yaşananları unutturmayan '5 No'lu Cezaevi' (2009, Çayan Demirel), Mersin Limanındaki işçilerin filmi 'Direniş Limanı', halasının giydiği "ölüm elbisesini" anlatan 'Kumalık' (2009, Müjde Arslan), bir ülkenin eğitim sistemine inat olarak da görülebilecek 'İki Dil Bir Bavul' (2009, Orhan Eskiköy ve Özgür Doğan)... Bir ortak yanı daha var bu filmlerin; Brecht'in şiirinde dediği gibi "büyük adamlar" da yok bu filmlerde. Cahit Çeçen'in 'Kahpe Devran' (2010) filminde olduğu gibi Son Musa, müzisyen Hasan Genç, daha anlatacak çok şeyi olan Metin abinin filmleri bunlar. Zaten 'Kahpe Devran' belgeselinin Sait Faik'ten yaptığı alıntı da olduğu gibi "resmi çizilmiş olmayan kendi halinde insancıklar güzeldir."

A'dan Z'ye festivalde beş yıl

Dile kolay beş yıl... Bu zamanı alfabenin harflerinden yola çıkarak anlatmak istedik. İşte A'dan Z'ye beş yılda festivalin özeti...

MAHMUT HAMSİCİ

ATV-SABAH GREVİ: 4. Uluslararası İşçi Filmleri Festivali açılışını Türkiye'nin dört yanındaki emekçi direnişleri ve grevleri eşliğinde yapmıştı. ATV-Sabah grevcileri de onlardandı. Medya emekçileri, direniş ve grevlerdeki diğer çalışanlarla birlikte İstiklal Caddesi boyunca festival yürüyüşünü gerçekleştirip açılış töreninin yapıldığı Yeni Melek Sineması'na girdiklerinde salondakilerden büyük alkış almıştı.

BİZ BAŞKA DÜNYA İSTERİZ: 4. Uluslararası İşçi Filmleri Festivali'nin mevrasını çok net ortaya koyan teması. Festival böylelikle Anadolu'dan Dünya halklarına 'enternasyonal' bir selam da çakmıştı: "Yıkılım bu köhne düzeni / Biz başka dünya isteriz / Bizi hiçe sayanlar bilsin / Bundan sonra her şey biziz."

CAFER PANAHI: İran'ın Ahmedinejad hükümetine yönelik eleştirileri nedeniyle bugün tutuklu bulunan yönetmeni. Festival kapsamında kendisi için Ankara'da dayanışma etkinliği düzenlenen sinemacı.

ÇETİN UYGUR: Dev Maden-Sen'in Genel Başkanı. Kendisi hakkında böyle konuşulmasından hoşlanmasa da biz yine de söyleyeceğiz: Hayatını işçi mücadelesine adanmış efsanevi sendikacı. İlk festivalin açılış gecesinde anlattığı hikâyesiyle sinemanın gücünü salondakilere bir kez daha göstermişti. O konuşmasında Yavuz Özkan'ın 'Maden' filmiyle ilgili şunları anlatmıştı: "Maden' filmi köy köy dolaştırdık. Film ilk gösterdiğimizde işçiler filmi kahkahalarla izliyordu. 'Bak lan bu bizim sandukacıya benziyor!' Bir diğeri ise 'Bak lan bu müyendis aynı bizimkine benziyor' diyor ve gülüyordu. Aynı filmi ikinci kez izlediklerinde ise bu defa hiç ses çıkmıyordu. Sessizce hallerini seyrediyor ve düşünüyorlardı. İşçilerin eşleri filmin bitiminde diyorlardı ki 'Bu filmi bizim heriflere de gösterin de adam olsunlar'. 1978 yılında 'Maden' filmi onlara bir başlangıç adımı idi, onların sınıfsal anlamdaki gelişmelerinin ilk adımı, ilk alfabesi idi."

DERYA ALABORA: Festivalin sunucuları açısından ilk göz ağrısı... İkinci seneki açılışta deneyimli oyuncu Mustafa Alabora ve yetenekli genç meslektaşları Türkü Hazer iyi bir ikili olmuştu. Bir sonraki sene Yetkin Dikinciler sunuculuğu kadar şiirleriyle de izleyicileri etkiledi. Dördüncü açılışta samimi bir ses vardı: Bennu Yıldırımlar. Beşinci açılış gecesi bu kez usta oyuncu Levent Üzümcü'ye emanet edildi.

EMEĞİ GÖREN KAMERA, SO-

KAĞA ÇIKAN SİNEMA: 3. Uluslararası İşçi Filmleri Festivali'nin 'fikriyle zikrini' birleştiren teması. Bu temayla birlikte festival kapsamındaki sokak gösterimleri artırıldı. Türkiye'nin dört yayında meydanlarda, işyerlerinde, sendikalarda gösterimler yapıldı.

FERNANDO LEON DE ARANOA: Yapımının üzerinden çok uzun zaman geçmemesine rağmen işçi sinemasının klasikleri arasına giren 'Güneşli Pazartesiler'in İspanyol yönetmeni. Festivalin üçüncüsünün açılışına bir video mesajıyla katılmıştı.

GODZILLA: Gerçek adı Selahattin Geçgel'den ziyade bu lakabıyla tanınan Yeşilçam'ın sinema emekçisi. İlk festivalde kendisi ve bir grup set işçisine ödül verilmişti. Ödülü alırken uygulanan Godzillla bütün salonu da duygusal bir hissiyata boğmuştu.

HATAY: Festivalin yapıldığı yerler arasındaki gözden uzak olan ama gönüllerden uzak olmayan kent. Mütevazı dursa da festivalin her yıl son derece coşkulu geçtiği şehir.

INTERNATIONAL: Türkçesi uluslararası... Eski Türkçesi Beynelmîl. Festival uluslararası niteliğini her geçen yıl daha da güçlendiriyor. Yurtdışıyla bağlantılar, getirilen yabancı filmler, dışarı gönderilen yerli filmler sürekli artıyor... Festivalin bu yıl ilk kez İngiltere'nin başkenti Londra ile İtalya'nın Torino kentinde de düzenlendiğini hatırlatmakta fayda var.

İŞTE ÖZGÜR DÜNYA: İşçi sinemasının medarı iftarı üstad Ken Loach'un 1920'ler İrlandası'na gittiği 'Özgürlük Rüzgârı'ndan sonra günümüz İngilteresi'ne döndüğü 2007 yapımı filmi geçen yılki festivalin en önemli eserlerindendi. Filmde arkadaşlarıyla kurduğu iş bulma ajansı ile bir 'başarı öyküsü' peşinde olan Angie'yle birlikte günümüz kapitalizminin beşiğinde göçmen sorunlarına tanıklık etmiştik.

JAPONYA: Festival bu yıl Uzakdoğu'ya kadar uzandı. Festival dostu İnan Öner sayesinde artık Japon sineması ve Japonya'daki işçi mücadeleleriyle ilgili daha fazla bilgi sahibiyiz. Şimdiden söyleyelim, önümüzdeki yıllarda festivalde Uzakdoğu'dan daha çok film olacak.

KARAGÖZ: Beş yıldır en yakın dostu Hacivat'a yüz vermeyip "Onlar Türk mü yoksa Yunan mı?" sorusunu farklı bir noktaya taşımış efsanevi demirci ustası. Hacivat'la son görüşmelerinde kendisine şunları söylediği iddia edilir: "Bıy bıy Hacivat'ım. Ber artık seninle zaman kaybede-

mem. Şarlo'yla tanıştım artık onunla internasyonal özgürlük mücadelesi vereceğiz. Öyle boş boş bakıyorsun tabii senin keçi kafan basmıyor bunları. Haydi selametle..."

LABORCOMM: Festivalin beşincisi kapsamında Ankara'da yapılan konferans. Programında beş oturumda toplam 20 bildiri ve iki çağrılı bildiri ile medya emekçilerinin, iletişim emekçileriyle emekten yana alternatif medya tartışmalarını içeren anlamlı etkinlik.

MADEN: İlk festivalin açılış gecesinde Çetin Uygur'un 28 yıl sonra kendisine teşekkür edip ödül verdiği ve konuşmasıyla tüm salonu duygulandıran Yavuz Özkan'ın efsanevi filmi. O konuşmasında ağzından şu kelimeler dökülmüştü: "Bu filmi 28 yıl önce çekmiştik. O zaman dünyayı değiştirmek istiyorduk. 'Maden' ile dünyayı birkaç kez dolaştık, ödüller aldık. Şunu rahatlıkla ifade edebilirim ki, bu gece duyduğum hazzı çok fazla duymadım."

NEOLİBERALİZME KARŞI DİRENİŞ ÖYKÜLERİ: Festivalin ilk teması... 2006 yılındaki festival filmlerinde hem Türkiye'den hem de dünyadan neoliberalizme karşı hak mücadeleleri özel yer tutmuştu. Bunların arasında Latin Amerika mahreçli filmler göz doldürmüştü.

ORHAN ADLI APAYDIN SOKAK: İstanbul'daki festival ekibinin kendi evlerinden sonra en iyi bildikleri adres. Zira festival toplantılarının ve gösterimlerden bazılarının yapıldığı İstanbul Halkevi'ne ev sahipliği yapıyor.

ÖLMEK VAR DÖNMEK YOK: Yıl içinde Ankara sokaklarında defalarca yankılanan slogan... Tekel işçileriyle özdeşleşen bu slogan, atanların inancıyla iktidarı korkutuyor.

PAYDOS: Festival emekçilerinin hiç duymadıkları ve duyamayacakları kelime. Ömür biter, festival işleri bitmez. Her şey izleyiciye her seferinde daha iyi bir festivali götürmek için...

RUHİ SU DOSTLAR KOROSU: İlk açılış gecesinde marşlarıyla salonu ayağa kaldıran koro. Açılış sahnesinde daha sonraları 45'lik Şarkılar, Timur Selçuk, Emrah Karaca, Cahit Berkay, Timur Selçuk, Hilmi Yarayıcı ve Şevval Sam vardı.

SONBAHAR: Vizyondan sonra 4. festivalde gösterilen ve tüm festival izleyicilerinin gönlünde ayrı bir yeri olan, Özcan Alper imzalı film. Yıllarca yattığı cezaevinden çıktıktan köyüne dönen Hopalı

Yusuf'un hikâyesi izleyicilerin nazarında Karadeniz efsanesine dönüşmüş durumda.

ŞARLO: Ortak arkadaşları Aydan Çelik vasıtasıyla Karagöz'le tanıştıktan sonra yaşamını İşçi Filmleri Festivali'ne adanmış ünlü sinema karakteri. 'Modern Zamanlar'da bir Don Kişot...

TEKEL DİRENİŞİ: Tüm emekçilere haklar için mücadelenin manasını öğreten, güvencesizleşme sorununu Türkiye'nin gündemine taşıyan, tüm ezilenlerin sesi, soluğu olan direniş. Festival bu yıl direniş anlatan 15 filmle Tekel'e saygı duruşunda bulunuyor ve çağrı yapıyor: TEK-EL olmalı!

UNUTTURULANLAR: 3. festivalin gösterim programında yer alan Unutturulanlar belgeselleri bu topraklardaki toplumsal mücadeleler ve bunlara karşı girişilen saldırılardan bir bölümünü çarpıcı bir biçimde genç kuşaklara aktarmıştı: 'Fatsa Gerçeği', 'Maraş Katliamı', 'Yeraltı Maden-İş Yeni Çeltik', 'Tariş-Gültepe-Çimentepe Direnişi'.

ÜLKE, YAĞMUR VE ATEŞ: OAXACA RAPORU : Meksika'da Oaxaca diye bir eyalet olduğundan ve buradaki hak mücadelelerinden bizi haberdar eden, ikinci festivalin açılış filmi. Film, eğitim şartlarının iyileştirilmesi için mücadele eden öğretmenlerin nasıl baskılara uğradıklarını ve verdikleri mücadelenin neoliberalizme karşı bir mücadele olduğunu anlatıyordu. Yönetmenleri Tami Gold ve Gerardo Renique de açılış gecesinde bizimle birlikteydi.

VEDAT TÜRKALİ: İlk festivalin açılışında yaptığı konuşma katılanların aklına silinmemecesine kazınan usta yazar. Türkali rahatsız olması nedeniyle konuşmasını sahneye konulan koltuktan yapmıştı. Türkali ordudan kovulduktan sonra halka bir şeyler anlatmak için sinemaya girdiğini söylemişti.

YETİŞECEK Mİ?: Festival emekçilerinin açılış yaklaşmaya yakın sıkıntılı halde birbirlerine sordukları soru. Her sene sorulmaya devam eder, festival her sene yetişir ve her sene bir öncekinden daha iyi olur!

ZAROKEN AXA QELİŞİ: Ömer Leventoğlu'nun mevsimlik Kürt tarım işçilerinin hikâyelerini ele alan, Türkçesi 'Çatlamış Toprağın Çocukları' olan eseri. Filmin özel gösterimi Adana'nın Tuzla kasabası Karagöçer mevkisindeki kanal boyunca uzanan sazlıkların yanındaki çadırlarda yaşayan Kürt işçilere sinevizyon cihazı, laptop ve duvara gerilen bir yatak çarşafıyla yapılmıştı.

Sultan'dan tüm emekçilere sevgilerle...

Festival bu yıl izleyicilere Sultan'la merhaba diyor. Sinemamızın efsanevi ismi Türkan Şoray hem festival açılışını onurlandırıyor hem de oyuncunun unutulmaz filmlerinden 'Sultan' yeniden salonlarda izleyicilerle buluşuyor. NTV'de hazırladığı program sırasında kapısını çaldığımız usta oyuncu bizi kırmadı ve emekle, 'Emek'le ve 'Sultan'la ilgili görüşlerini bizimle paylaştı. Fazla söze ne hacet Sultan'a kulak veriyoruz...

MAHMUT HAMSİCİ

Bize zaman ayırdığınız için öncelikle teşekkür ederiz. Sinemaya ve hayata emeğin merceğinden bakan bir festivalin gazetesi olarak sormak istiyoruz. Türkiye'de sinemaya emek veren oyuncusundan set işçisine insanlar sosyal haklarının ne kadarına sahipler?

Türk Sineması sektör olamadığı için yıllardır sinema emekçilerinin sosyal güvenceleri için mücadele hep sürdü. Sinema emekçileri (oyuncuları) bir filmde çalıştıktan sonra belki üç ay, beş ay geçince başka bir filmde çalışıyorlardı, fabrika işçileri gibi her gün işe gitmiyorlardı ve iş devamlılığı olmadığı için sigorta yapılamıyordu. Sendikalar bu konuda mücadele verdiler, tam örgütleneceklerdi sendikalar kapandı.

Sinemacılar 75-76 yıllarından itibaren yeniden örgütlenerek sosyal hakları için hükümete talepte bulundu ve bu kanun çıktı. Benim de başkanlık yaptığım SODER (Sinema Oyuncuları Derneği) bu borçlanma yasasından hak kazanmış olanların listesini Sosyal Sigortalar Kurumu'na bildirdi. SODER primlere katkıda bulunarak 70-80 oyuncunun emekli olmasını sağladı. Geri kalan 300'e yakın oyuncu kendi olanaklarıyla emekli oldular. Ama ne yazık ki bu yıllar içinde sinemaya emek vermiş birçok emekçi, oyuncu çok zor yaşam koşulları içinde, çok acıdır parklarda, orada burada yaşamlarını sürdürmeye çalıştılar. Bir huzurevi bile yapılamadı. Merasimle huzurevinin temeli atıldığı halde sonu gelmedi, tamamlanmadı.

Sinema-TV sektöründe yaşanan hak gasplarına karşı Sinema Emekçileri Sendikası'nın son dönemde yeni bir örgütlenme atağına geçtiğini görüyoruz. Özellikle ağır çalışma koşulları ve

Türkan Şoray

güvencesiz çalışma üzerine yoğunlaşan bu mücadele hakkında ne düşünüyorsunuz?

Şimdi dizilerde çalışanlar çok daha ağır şartlarda çalışıyorlar. Beş altı günde neredeyse bir sinema filmi yetiştiriyorlar, sosyal hayatlarını yaşayamıyorlar. Ağır çalışma şartlarının normalleşmesi için verilebilecek mücadelede her zaman yanlarındayım.

Festivalde bu yıl 'Sultan' filmi gösteriliyor. 'Sultan'ın sizin filmografinizdeki yeri nedir?

'Sultan' filmimi çok severim. Sultan evlere temizliğe giderek çocuklarına bakan, hayatını emeğiyle, alın teriyle kazanan güçlü bir kadın; çalıştığı için kimseye muhtaç olmayan, sağlam, kendine güvenli, ayakları yere basan bir

kadın. Filmografimdeki yeri çok özel, çünkü film gerçek bir yaşam, Sultan o yıllarda da var olan, bu yıllarda da çalışan kadınların gerçek bir örneği.

Bu yılki festivali Emek Sineması'nın yok edilme tartışmalarıyla karşılıyoruz. Bu tartışma hakkında ne düşünüyorsunuz?

Şehrimizin kültürüne mal edilmiş tarihi binaların, sanat merkezlerinin yok edilmesine karşıyım. Emek Sineması'nın yıkılmadan, restore edilerek seyircisiyle buluşmasını diliyorum.

Son olarak film festivalinin izleyicilerine neler söylemek istersiniz?

Emeğin değerini bilen herkesin bu festivale ilgi göstereceğini tahmin ediyorum. Tüm emekçileri sevgiyle kucaklıyorum.

Sultan/ 1978, 87'
Yönetmen: Kartal Tibet
Senaryo: Yavuz Turgul
Yapımcı: Ertem Eğilmez
Müzik: Yavuz Turgul, Cahit Berkay

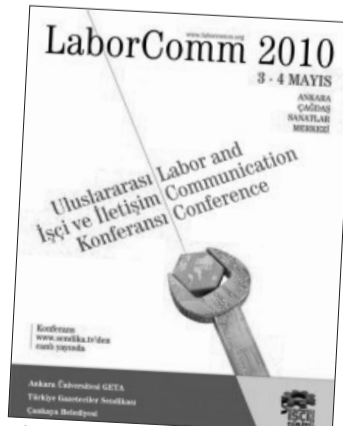
G. Yönetmeni: Erdoğan Engin
Film, İstanbul'un gecekondu semtlerinden birisinde yaşayan dört çocuklu dul Sultan'la, muhtarın oğlu, şoför Kemal'in aşkını anlatıyor. Muhtar gecekonduların bulunduğu yeri satın almış ve herkesi evlerinden atmak isteyen insanlarla işbirliği içerisinde. Sultan ve Kemal kendilerini evlerinden atmak isteyenlere karşı bir mücadeleye girişirler.

Festivalden nurtopu gibi bir konferans

Festivalin bu yıl nurtopu gibi bir çocuğu oldu: LaborComm/Uluslararası İşçi ve İletişim Konferansı. Festival kapsamında Çankaya Belediyesi, Ankara Üniversitesi Gelişme ve Toplum Araştırma ve Uygulama Merkezi, Türkiye Gazeteciler Sendikası'nın katkılarıyla Çağdaş Sanatlar Merkezi'nde gerçekleştirilen konferans beş oturumda toplam 20 bildiri ve iki çağrılı bildiriyle iki paneli içeriyor. Çağrılı bildiri ERGİN Yıldızoğlu'nun imzasını taşıyor. İşte 3-4 Mayıs'ta Sendika.tv'nin canlı yayın akışında da yer alan konferansla ilgili bilgiler:

'Antikapitalist hareket ve emek enternasyonalizmi' (Oturum Başkanı: İlkay Savcı) Küreselleşme, Sendikalar ve İletişim: Barış Çoban / İnternet ve Sendikalar: Tehdit mi? Fırsat mı?: Denizcan Kutlu /

Antikapitalist Hareket, Emek Enternasyonalizmi ve İletişim: Can Irmak İnanır / İnternet ve Yeni Enternasyonalizm: Güven Savul, Yeni İletişim Teknolojileri ve Emek Örgütlenmesi (Oturum Başkanı: Mine Gencil Bek) Plaza Eylem Platformu Örneğinde Bilişim Sektöründe Emek Gücünün Örgütlenmesi ve Yeni Medya Ortamının Kullanımı: Mutlu Binark / Sendikal Örgütlenme ve Sınıf Mücadelenin Zorunlu, Sorunlu ve Davetkar bir Uğrağı Olarak İnternet: Onur Bakır / Sendikacıların İnternet'te Güne Başladıkları Yer: LabourStart: Burak Doğu / Facebo-

ok'da Sendikal Örgütlenmeler: Eser Aygül, Senem Börekçi / Kadın Çalışmaları Sınıf, Yoksullar ve Medya (Oturum Başkanı: Gülseren Adaklı) Tekel Olayı ve Devletin Çalışma İlişkileri Söylemi: Bir Eleştirel Söylem Çözümlemesi: Fuat Man, Ali Balcı / Medya Söylemi ile Düşmana Dönüşüm: Tekel İşçilerinin Eylemi: Nükhet Elpeze Ergeç / Hermes'in Medyası: Seda Özsoy / Egemen Medya ve Alternatifleri (Oturum Başkanı: Nurcan Törenli) İşçi Sınıfı Bileşenleri Olarak Enformel Sektör İşçilerinin Medya Algısı: Siteler Örneği: Gökhan Bulut / Yoksulluk ve Reklam Algısı: Reklam

Metinlerinin Algılanmasına Yönelik Bir Alan Araştırması: Emrah Ayaşlıoğlu / Paranın Toplumsal Yeniden Üretimi: Gökhan Gökçöz / Alternatif Medya Alternatifin Ötesinde Olabilir mi?: Çağdaş Ceyhan / İletişim Hakkı (Oturum Başkanı: Funda Başaran) İletişimin Mülkiyeti: Kolektif Bir Hak Olarak İletişim Hakkı: Ali Murat Özdemir / 'İletişim Hakkı' Tartışmaları Üzerine Kuramsal Çerçeve Denemesi: Çağrı Kaderoğlu / Kamu Hizmeti Yayıncısı Olarak TRT ve İletişim Hakkı: Osman Köse / 'Halkın Medyası' Deneyimleri: Mehmet Tok. Konferanstaki iki panel ve katılımcılarıyla şöyle: Sınıfın Medyası (Yürütücü: Gamze Yücesan-Özdemir) : Ertuğrul Kürkçü , Metin Yeğin, Önder Özdemir / Türkiye'de Basın Özgürlüğü: (Yürütücü: Turgut Dedeoğlu) Doğan Tılıç, Adnan Keskin, Rahmi Yıldırım.

'Emek rüyalarına giriyor'

MAHMUT HAMSİCİ

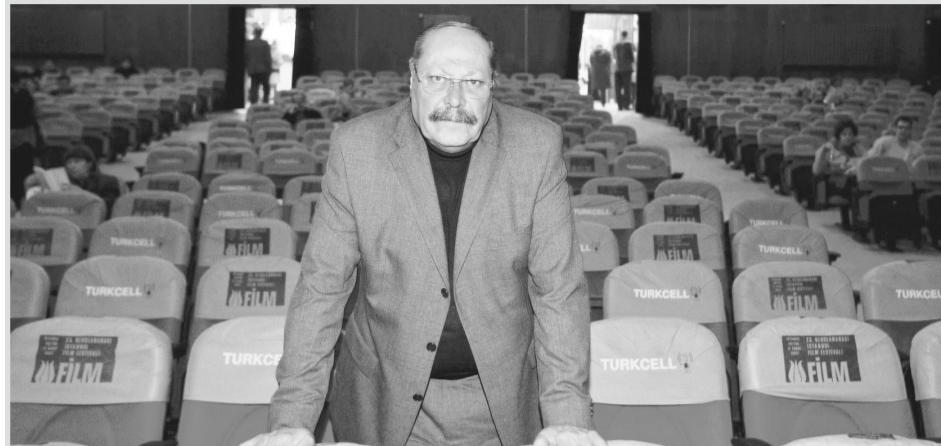
"Buyrun Emek Sineması..." İnanması güç ama Hikmet Dikmen cep telefonunu bile hâlâ böyle açıyor. Böyle bir Emek sevgisi onun ki... 77 yaşındaki Hikmet Dikmen, Emek'e yolu düşen sinemaseverlerin yıllardır yakından tanıdıkları, adı sinemayla özdeşleşmiş bir isim. Şu sıralar Yalova'nın Çınarcık ilçesinde emeklilik yıllarını geçiren Dikmen'in Emek'le ilişkisi 1956'ya kadar uzanıyor. O yıl Emek Sineması'nda yer gösterici olarak işe giriyor. Giriş o giriş. Dikmen'in ömrü sinemada geçiyor. O ilk işe girdiğinde sinemayı İpekçi ailesi işletiyor. Sonra Emekli Sandığı'na geçiyor. 1970'lerde Turgut Demirağa çalıştırıyor salonu. Onları İsmet ve Orhan Kurtuluş takip ediyor.

SİNEMADA İLK GREV

"Emek'le ilgili anılar saymakla bitmez" diyor Hikmet Dikmen, sinemada ilk grevi nasıl yaptıklarını anlatıyor. Tarih 1964... "Talaşla temizlik dahil sinemanın her işini yapıyorduk ama işçi olarak görmüyorduk, güvencemiz yoktu. Rüya ve Emek Sineması çalışanları olarak koordine olduk ve greve çıkmaya karar verdik" diye aktarıyor süreci. OLEYİS sendikası bünyesinde örgütlenen işçilerin bu adımı üzerine patron geri adım atıyor ve çalışanların sigortalarını yapıyor.

ELIA KAZAN'LA RAKI MUHABBETİ

"Biz tabandan geldik" diyen Dikmen 70'li yıllarda Emek Sineması'nın müdürü oluyor. 30 yıl boyunca devam edecek

Yıllarca Emek Sineması'nın müdürlüğünü yapan, sinemaseverlerin Hikmet ağabeyi Hikmet Dikmen bugün Yalova'da emeklilik hayatı sürüyor. Emek Sineması'nın önemini bir de Hikmet ağabeyden dinledik.

bir müdürlük bu. Onunki basit bir yöneticilik değil. Ortada bir sinema sevdası var. O yüzden sinemada gösterilen her filmi yıllarca kendi de izliyor. "İki üç evlilik yaptım ama sinemayı hiç değiştirmedim. Benim dünyam o" diyor güler. Sinema sevgisini eşine de bulaştırmayı ihmal etmiyor. Tekel'den emekli olduktan sonra Dikmen'in yanına gelip gitmeye başlayan eşi de bir süre sonra sinemadan kopamıyor ve büfede çalışmaya başlıyor.

Yıllarca nice yönetmeni, oyuncuyu Emek'te ağırladıklarını hatırlıyor Dikmen. Müdüriyet odasında kurulan ufak rakı masasındaki samimi sohbetleri anlatı-

yor. Bir kadeh rakı, biraz leblebinin olduğu sofrasına Elia Kazan dahil onlarca ismin konuk olduğunu anlatıyor. Alkol deyince aklına geliyor, cebinde taşıdığı küçük kanyak şişesiyle Münir Nurettin Selçuk'u anıyor...

CAN YÜCEL AYAĞA KALKTI VE...

12 Eylül'den sonraki ilk 1 Mayıs kutlamasını soruyoruz Dikmen'e. "Çok özel bir gündü" diyor ve güler o günkü tartışmayı anlatıyor. Konuşma yapanlardan Yalçın Küçük camilere gidecekleri uyandıracak bir telefon sisteminden bahsedince kıyamet kopuyor. Can Yücel yerinde duramıyor. Dikmen güler anlatıyor o anı: "Can Yücel ayağa kalkıp üzerine yürüdü, Yalçın

Küçük'ün yanında dev gibi kalmıştı."

Dikmen Emek Sineması'nın Uluslararası İstanbul Film Festivali açısından da ne kadar özel olduğunu hatırlatıyor. Festivali anlatırken Onat Kutlar'ın, Şakir Eczacıbaşı'nın, Hülya Uçansu'nun, Vecdi Sayar'ın, Atilla Dorsay'ın ve daha birçok ismin emeklerini anıyor... Festivalin en önemli yanının ticari olmayan dünya filmlerinin gösterim imkânı olduğunu söylüyor. Son dönemde 3.5 TL'lik gündüz seansları olmasını övüyor. Zira onun için herkesin film izleyebilmesi çok önemli. "Ben kimseyi geri çeviremezdim" diyor Dikmen ve ekliyor: "Kusturica'nın filmi vardı. Her yer tamamen dolu. 30-40 kişi Çekmece'den minibüsle filmi izlemeye gelmiş. Kapıları açtırdım hepsini aldım."

EMEK'İN KOKUSUNA HASRET

Emek'in bugünkü yok edilme planı Dikmen'i isyan ettiriyor. "O sinemanın yıkılması demek benim ömrümünü yıkılması demek" diyor ve devam ediyor: "Demirören zaten oranın canına okudu. Garaj yapınca binaya zarar verdi. O inşaat bizi çok üzdü. O adayı birilerine peşkeş çektiler. Benim orada 51 senem var. O sinema bizim, hepimizin sineması. Dünyanın her yerinde devlet katkısıyla bu salonlar ayakta kalır. Kaldı ki zaten o ada olduğu gibi devletin."

Dikmen "Rüyalarına giriyor. Dayanamıyorum. Ama artık orayı hallettiler, iş bitti" diyor. Gerçekten iş bitti mi? 'Emek'çiler çok sevdiği Hikmet ağabeylerini haksız çıkarmak zorunda değil mi?

'Set işçisinin işi madenci kadar ağır'

Sabahın ilk ışıklarından gecenin son saatlerine kadar çalışmaya devam eden sinema emekçilerinin hayatı, birçoklarına 'yıldızlı' gelse de, her gün evimize televizyonla giren dizilerin parçası olmak bir bedel gerektiriyor. Uzayan çalışma saatleri, dağılan dikkatler, ölümlere varabilecek kazalara da gebe. Setlerde yaşanan sıkıntıları, set işçilerinin giderek ağırlaşan çalışma koşullarını Yönetmen Ömer Uğur'la set ortamında konuştuk

AYÇA ÖRER

Setler sabahın erken saatlerinde başlayıp, iş ne zaman biterse o zaman bitiyor. Bu düzensizliğin düzenlenmesi nasıl mümkün?

Bence bu ekip içerisinde sıkıntısı en az olan oyuncular. Çünkü ortalama bir dizide başrol oyuncusu haftada iki, bilemedin üç gün gelir. Ama yönetmen, teknik ekip, rej grubunda ciddi sorunlar var. Bu insanlar sabah sekizde başlıyor, gün 24 saat, neredeyse 25 saat çalışıyorlar. Senaristler için de sorun şu: Bölümler 90 dakika, bu 90 dakika nasıl yazılacak? ABD'de komediler, sit comlar 44 dakika. Senarist yazamıyor, yönetmen çekemiyor, oyuncu oynayamıyor. Bazı diziler var iki ekip çalışmasına rağmen yetmişimiyorlar.

Uzun yıllardır bu sektörün içindesiniz. Dizilerin 45 dakika olduğu günlerden bugüne, sürenin uzaması dışında ne değişti?

Eskiden Kilyos'ta çekerdik. Öğle yemeğine ekmeğ arası helva gelirdi. Şimdi insanlar daha insanî koşullarda çalışıyorlar, ye-

mekleri geliyor. Eskiden şaryo istemek problemli, kameraların teknik altyapısı zordu, jimmy jip zaten yoktu. Filmler negatifle çekiliyordu, tekrar şansımız yoktu. Çektiğim ilk dizi 'Umut Taksi'ydi. 45 dakikaydı. Bugün diziler 100 dakika. Bence, set saatinin düzenlenmesi ve sosyal güvenliğin tesis edilmesinin dışında gelişmeler müspet ama bu iki söylediğim sorunda tüm öbür gelişmeleri siliyor. Geçenlerde mide kanaması geçirdim, sosyal sigortam yoktu. İki ekip, 24 saat çalışanlar var. Gece saat 4'te dağılıp, sabah yine insanları çağırıyorlar. Bazı insanlar eve gitmek yerine, AKM önünde araçlarında uyuyor.

Bahsettiğiniz sorunlar sektörün kurum-sallaşamamasıyla da ilgili...

Çok beylik bir laf var, "sektör olamadık" diye. Koca sektör oldu artık burası. Her kanalda bir sürü dizi var. Sponsorluk müessesesi işliyor. Sektöre nereden bakarsak bakalım 20 bin kişi istihdam ediliyor. Ama sektör kanserli büyüdü. Bu çalışma koşulları 1870'lerde maden ocağı çalışma koşulla-

rı. Öyle bir hale geldi ki, bir tane şef buluyorlar, yanına 3 tane stajyer veriyorlar. Para yok, yeme, içme, ulaşım insanlar çalışıyor. Sektörde sömürü katlamalı ve her tarafta.

Fazla mesai iş kazalarını da tetikliyor değil mi?

Dünyada zorluk sıralaması vardır, birincisi maden işçiliği, ikincisi gazetecilik, üçüncüsü de bu iş derler ama Türkiye'de bu iş birinci sırada. "Ölüm riski yok" diyorlar, 24 saat çalışan bir ışıkçı eninde sonunda eldivenini takmayı unuttur ve 220 volt elektriği tutar. Olmuştur da. Ama n'olur? Bu arkadaş sakat kalır, üç beş gün ilgilenilir. Çok dayanımlı insanlar olmadığı için haklarını sormayı da başaramazlar. "Patron ilgilenildi" diye düşünürler.

Bu kısır döngüden bir çıkış var mı?

Benim genel tavrım bu işin örgütlenerek halle-

dilebileceği yönünde. 12 Eylül'den sonra sendikaların yöneticilerindenim. Çok zor bu iş. Fabrikalarda örgütlenmek daha kolay, kontrol mümkün. Burada her şey daraduman. Yönetmenlik parası vermeden, senaryoyu bedavaya getirerek film çekmek istiyorlar. Buna nasıl yaptırım uygular sendika? Bu işi yapmak isteyenler de bu yoldan yürüyorlar. Ben şimdiye kadar hep kendi gücüne güvenden yanaydım. Ama bir araya gelinmiyor, çünkü şartlar çok ağır.

'Sınıfım benim oksijenimdir'

FATİN KANAT

Macidi kimdir? Macidi'nin sinema serüveni nasıl başladı?

Ben dindar ve orta sınıf bir ailede doğdum. Tahran'ın yoksul denebilecek orta bölgesinde büyüdüm ve yoksul insanların yaşamından fazlasıyla etkilendim. Okulda tiyatro guruplarıyla faaliyete başladım.

1978'de Tahran Üniversitesi'nin Dramatik Sanatlar bölümüne başlamıştım. Ama bazı nedenlerden dolayı bölümü bitiremedim. Dindar bir ailenin sinemayla uğraşan bir çocuğu olmak aileni karşına almak demektir. Üstelik devrimden önce İran sineması ve tiyatrosu seks filmleri furçasının ve ahlaki çöküşün etkisi altındaydı. Bu yüzden toplumla sinema arasında mesafeden öte ciddi bir soğukluk vardı.

Devrimden sonra her şey değişti. Biz genç yaşlarımızdaki hayallerimizi gerçekleştirmeye başladık. Bizim gibi devrimden yana olan insanlar sonradan sinemanın kapısını aralar oldular. Akademik bir yeteneğe sahip olmadığımız için işe deneysel bir çalışmayla başladık. İlk adımda Hozeye Honari adıyla bir denetim merkezi kurduk. Merkez, devrimin sanatsever çocuklarının uğrak yeri oldu ve orada faaliyete başladılar.

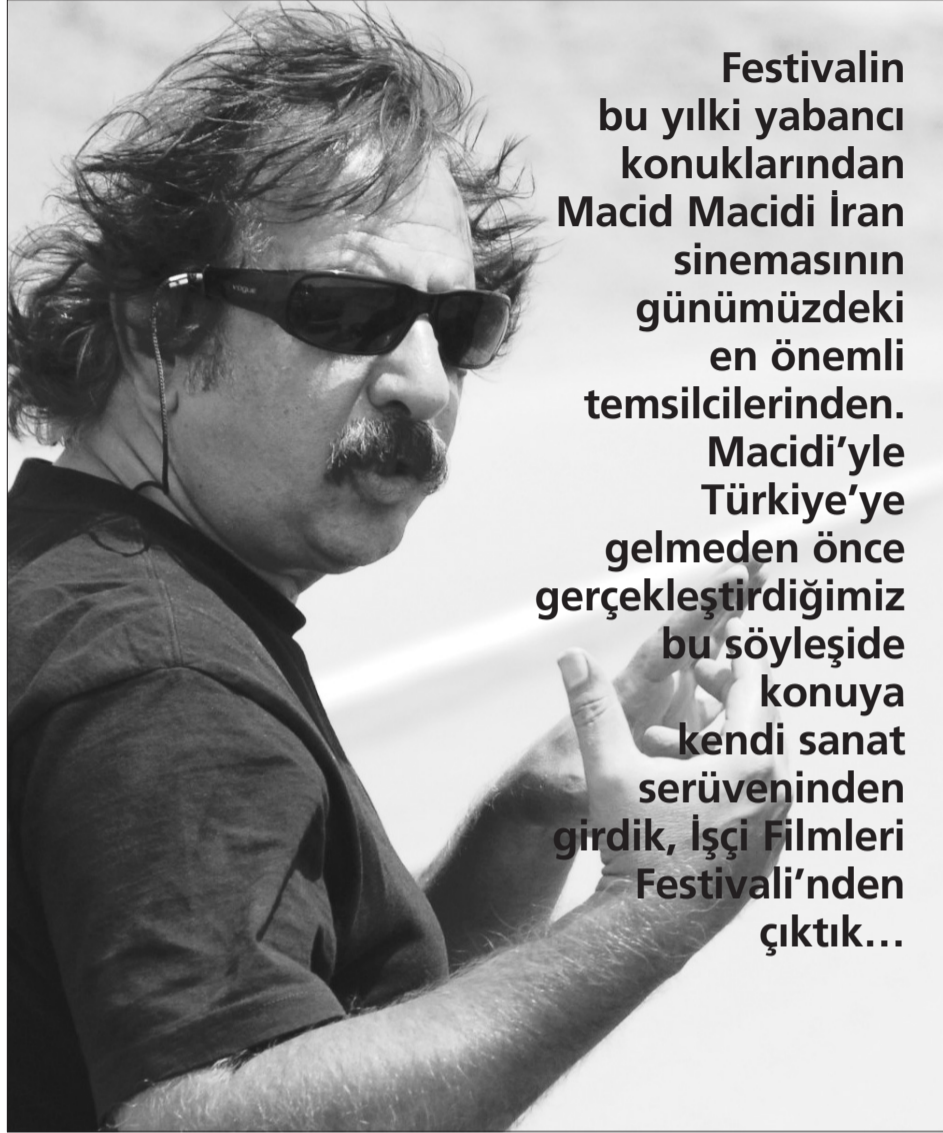
Daha sonra Muhsin Makhmalbaf'la sinema alanında çalışmalarımıza devam ettik. 1990'lı yıllar kendi filmlerimi üretmeye başladığım yıllar oldu. Önce kısa filmlerle başladım ve yavaş yavaş uzun metrajlı filmlerimi çektim. İlk uzun metrajlı filmim 'Baduk' (1992) Cannes Film Festivali'ne davet edildi ve bayağı başarı elde etti. Sonra, 'Baduk'u 'Pedar' (1996), 'Gökyüzünün Çocukları' (1997), 'Cennetin Rengi' (1999), 'Baran' (2001), 'Söğüt Ağacı' (2005) ve 'Serçelerin Şarkısı' (2008) izledi.

İslam Devrimi öncesinde sinema ne durumdaydı?

İran devrimi ilk günlerinde kültürel bir hareketti. Her devrimin özelliklerinden biri de insanları cesur kılmaktır ve bizim devrim sanatçılarda deneme cesareti yarattı. Bence İran sinemasının başarisindeki ana neden buydu. Devrimden önce sinema İran mafyasının elindeydi. Sinemanın kapısını aralamak ve faaliyet göstermek benim gibi insanlar açısından pek mümkün değildi. Bu nedenle İran halkı, sinema salonlarını ve bankaları diktatör rejimin simgesini taşıyan mekânlar olarak değerlendirip ateşe verdi. Bu olaylar, ister istemez devrimden sonra sinemada hangi noktaya gideceğimiz konusunda bizleri yönlendirdi.

Sizce sinemanın anlamı nedir?

Sinema iletişim araçları arasında en gelişmiş ve etkileyici araçlardan birisidir. Bu özellik onu kolayca halkın arasına taşır. Bölgesel mesajları evrensel yapar. Sinema dünya halklarının arasında bir köprüdür. Değerli bir düşünceyi büyük bir hızla yayar.

Festivalin bu yılki yabancı konuklarından Macid Macidi İran sinemasının günümüzdeki en önemli temsilcilerinden. Macidi'yle Türkiye'ye gelmeden önce gerçekleştirdiğimiz bu söyleşide konuya kendi sanat serüveninden girdik, İşçi Filmleri Festivali'nden çıktık...

'Gökyüzünün Çocukları' dünyada pek çok başarı elde etti. Defalarca dünya sinema festivallerine davet edildim. Gördüm ki İran ve ona bağlı meseleler sinema aracılığıyla keşfedilmektedir. Devrimden önce İran, halısıyla, fıstığıyla ve petrolüyle tanınıyordu ama devrimden sonra sinemasıyla tanındı. Sinema aracılığıyla dünya İran kültürüyle tanıştı. Biz sinemayla kendi edebiyatımızı ve kültürümüzü tanıdık. Hayyam, Hafız, Saadi gibi şairler nasıl değer kazanıyor şimdi.

Çok önemli filmlere imza attınız. Ama bu filmlerin tümünde karakterler "serçe". Serçelerin küçük dünyasından büyük görsel hikâyeler anlatmak, yoksulun ve sıradan olanın yanında saf tutmak; bütün bunlar Macidi sineması açısından neye bağlanabilir?

Ben yoksul camiaya ait bir insanım. Yoksullar görsel olarak görünmez olsa da toplumda önemli rollere sahip insanlardır. Onlar basit ve saf görünebilir ama bu onların aptal olduğunu göstermez. Tam tersi, böyle görünen saf ve yoksul insanlar kerametli ve değerli insanlardır. Evet, biz yoksulluğu kabul etmiyoruz. Onunla mücadele ediyoruz ama yoksul insanların değerini tartışmıyoruz. Onları kutsamıyoruz ve hatta yoksulluk çok çirkin bir olaydır ve insana yaşamaz diyoruz. Bence önemli olan insanın özgürlüğü ve hür yaşamasıdır.

Ben kendi hayatımda da bunu yaşadım. Var olan devlet bazı yerlerde pek

işe yaramaz. Önemli olan bir insanın toplumda şerefiyle yaşamasıdır. Ben inanıyorum ki çoğu zaman insanın ruhu yoksulluğundan ötedir.

Bakın 'Gökyüzünün Çocukları'nda, insanlar yoksuldurlar ama onurlarıyla yaşamaktadırlar. Bu yoksulluk rezillik anlamına gelmiyor. Suzan Sontag, New York Times'ta bu filme değinmiş ve "ben bu yoksul insanların karşısında saygıyla durup onları selamladım", demiştir. Sonra da şöyle devam etmiştir: "Bu insanların yoksul olmaları onları benim gözümünden düşürmedi, böyle insanlar barındıran o kültüre bravo. Bu öyle bir kültür ki yoksul insanları önündeki bir kesme şekere bile heveslendirmiyor".

Ben bütün eserlerimde insanları böyle görüyorum. İnsanları özlerine dönmeğe çağırarak, özlerindeki saflığı hatırlatmak ve onları bilgilendirmek; bu yönlemlerle insanlar ne yapacaklarına kendileri karar vermiş olacak.

Gösterdiğim saf ve sıradan insanlar kendi düşüncemin eseridir. Ve bu düşünceden çıkardığım en önemli şey yalnızlıktır. Benim önemsedğim yalnızlık derinliği olan saf bir yalnızlıktır. Biliyorsunuz yalnız olabilmek ve yalnız kalabilmek oldukça zordur.

İran sinemasının esas özelliği nedir? Kendi sinemanızı ve İran sinemasını etkileyen başlıca ekoller ve yansımaları üzerine neler söyleyebilirsiniz?

90'lı yıllarda İran sineması neredeyse

dünyanın her yerinde biliniyor ve bulunuyordu. İtalyan Yeni Gerçekçiliği ve Fransız Yeni Dalgasını göze alarak diyordum ki, İran sineması kendi içindeki dinamiği ve hareketliliği kaybetmemek koşuluyla başarılarına devam edecek. O yıllar ben arkadaşları uyardım, eğer buna dikkat etmezsek kaybederiz bu kariyeri diye. Belki de biz sahte heyecan içindeydik. İran sineması için dünya sinema festivalleri bir yükseliş köprüsüydü.

Bir ülkenin sineması nasıl evrensel olur? Başka insanların evine girdiği zaman. Eğer bunu beceremezsek kaybederiz. Bir sinema seyirci kazandığında ayakta kalır. Sürekli arkadaşları uyarıyordum. Hem yöneticileri ve hem sanatçıları uyarıyordum, bir kez dursak hep durgun hale geleceğiz, diyordum. Ama maalesef İran sineması kendini tekrarlamaya başladı ve artık eski kariyerini kaybetmiş durumda.

Şimdiki İran sinemasında her şey form ve tekniğe indirgenmiş durumdadır. Yani eski kültürel değerlerden uzaklaşma göze çarpmaktadır. Ben İran sinemasının geleceğini çok parlak görmüyorum. Zor ve şeffaf olmayan bir hal söz konusu. Bunun çeşitli nedenleri de vardır. Maalesef bugün İran'ın kültürü ve sanatı siyasetle kirlenmiştir. Ve bu kaybettirici bir durumdur...

'Cennetin Rengi', 'Gökyüzünün Çocukları', 'Baran' ve 'Serçelerin Şarkısı' gibi filmleri kendi ruhuna uyan filmler olarak düşünen İşçi Filmleri Festivalimiz hakkında ne söyleyebilirsiniz?

Her zaman benim için önemli olan faktörlerden biri halkın sinemayla ilgilenmesidir. Ben eserlerimin dünyanın değişik yerlerinde insanlarla buluşmasına çok sevinirim. Bir anımı paylaşmak istiyorum.

Pekin Olimpiyatları'nda başka yönetmenlerle beraber kısa film çekiyordum. Pekin'de eski mahallelerinden birindeydik. Bir gün yaşlı bir adam yanıma geldi. Bana orada ne kadar kalacağımı sordu. Nedenini sorunca dedi ki benim torunum seni çok sever. Lütfen bekle ben ona haber vereyim gelsin, bir hatıra fotoğrafı çeksin. Ben çok sevindim ve tabii beklerim gelsin, dedim. Sonra kendi kendime dedim ki bak, bunlar senin yaşadığın yerden, dilden, dinden binlerce kilometre uzaklar. Ama dünyaları senin dünyana ne kadar yakın. Hatta festivaller gelir geçer. Belki siz eski karizmanızı bile kaybedersiniz. Ama halk hiçbir zaman iyi bir eseri unutmaz. Ben böyle ilişkiyi her şeye tercih ederim. Zira benim sınıfımın özelliği budur. Hiçbir zaman emekçi ve işçi sınıfına arkamı dönmem. Çevirsem kendimi inkâr etmiş olurum. Sınıfım, tabakam, kültürüm ve inancım benim oksijenimdir. Onlarsız nefes bile alamam. Ben bu onurlu insanların dünyasıyla nefes alıyorum ve onların ellerinden öpüyorum.

Röportajın Farsça çevirisinde yardımcı olan Hüseyin Laleh'e teşekkürler.

フツ-の仕事がしたい*

Filmin adı 'Futsuu no Şigoto ga Şitai. Türkçesi 'Normal Bir İş Yapmak İstiyorum'. Filmin ilk gösterimi, 2008 yılında, Tokyo'nun kültür hayatının aktığı merkezlerden birinde, Şibuya'da, bağımsız yapımların vazgeçilmez mekânı Uplink Factory sinema salonunda yapıldı. Aradan geçen iki yıla yakın süre boyunca gönüllü gösterimlerle tüm Japonya'da tanındı. İngiltere'de, Dubai'de, Hong Kong'da festivallere katıldı ve ilgi gördü. 5. Uluslararası İşçi Filmleri Festivali gösterimi vesilesiyle, yönetmen Tokaçi Tsuçiya ile buluşuk ve uzun uzun söyleştik.

İNAN ÖNER

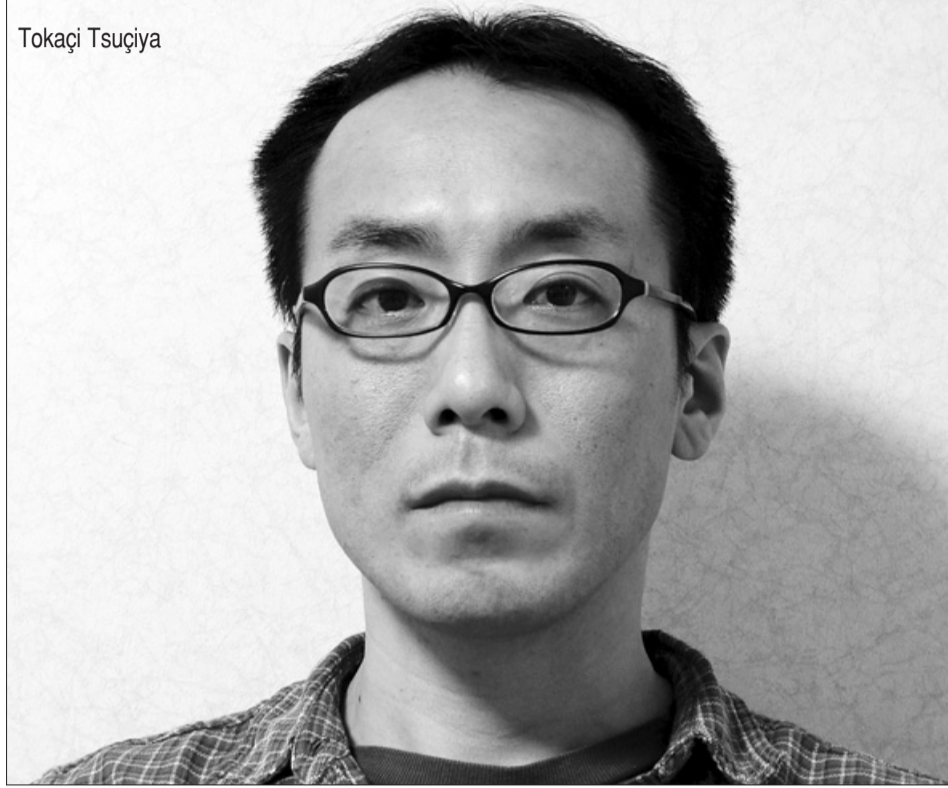
Merhaba, bize kısaca kendinizi tanıtabilir misiniz?

Elbette. Adım Tokaçi Tsuçiya. 38 yaşındayım. Kyoto doğumluyum. Üniversite yıllarında gazete dağıtıcısı olarak çalıştım. Mezun olduktan sonra çeşitli fabrikalarda çalıştıktan sonra, 1990'lı yılların ortalarında, Tokyo'ya taşındım.

Film yapmak bu sürecin neresinde?

Başta film yapmak gibi bir düşüncem yoktu. Tokyo'ya taşındıktan sonra Şincuku'daki Tokyo Valiliği binası çevresinde mukavva kutularda yaşayan yüzlerce evsizle karşılaştım. Onların yaşantısı beni çok etkiledi. Ülkemin zengin bir ülke olduğunu ve herkesin mutluluk içinde yaşadığını sanıyordum. Gördüklerim bana çok tuhaf gelmişti. Onlarla iletişim kurmak istedim. Yanlarına gidip gelirken, kamerayla çekimler yapan bir grupla karşılaştım. Yaptıkları filmleri izledim. Filmlerde genel medyadan farklı bir bakış açısı vardı. O insanların yanında duran bir hava vardı. Onlarla arkadaş oldum, ekiplerine katıldım ve iki yıl boyunca birlikte çalıştım. Sonra film işini tekrar sıfırdan öğrenmek istedim ve 2000 yılında bir film yapım şirketine girdim. Ancak iki yıl sonra şirketin işleri bozuldu ve diğer çalışanlarla birlikte işten çıkarıldım. O süreçte ilk sendikal deneyimimi yaşadım. Bir işçi sendikasına girdim, altı ay süren bir pazarlık sonucu parada anlaşarak şirketten ayrıldım. O parayla da bir ka-

Tokaçi Tsuçiya

mera aldım ve bugüne kadar o kamerayla hayatımı kazandım.

'Normal Bir İş Yapmak İstiyorum' filminin yapım sürecini anlatır mısınız?

Kendi işten çıkarılışımı anlatan üç dakikalık bir belgesel hazırladım. Bu filmle Labornet Japonya adlı iletişim ağının 2002 yılında düzenlediği LaborFesta etkinliğine katıldım. Bu gösterimi izleyen sendikacıardan biri filmde görünen beyaz saçlı ağabeydir. Filmimi ilginç bulmuş ki sonra benden çeşitli video çekimleri istemeye başladı. Bu yakınlaşma sürecinde 2006 yılının Nisan ayında bu filmin başkişisi Nobukazu Kaykura ile tanıştım.

Sizi sendikadan çağırıldılar, öyle mi?

Aynen öyle. Bir film yapmam değildi benden istenen. Sendikalarına kaydolduğu için ciddi anlamda tehdit ve tacize uğrayan bir arkadaş var dedi. Bu arkadaşın sendikaya girme sebebi de ayda 550 saati aşan bir çalışmaya zorlanmış olmasıydı. Bu duruma dayanamayarak sendikaya kaydolmuş ve çalıştığı firmaya sendikaya girdiğini bildirmiş. Bildirdiğinin ertesi gün-

nünden itibaren bir dizi tehdit ve taciz telefonuyla karşılaşmış. Filmde de bu yakuzavari kişiler görünüyor. Bu arkadaşın şiddete maruz kalma olasılığını göz önünde bulunduran sendika yetkilileri benden gerektiğinde delil olarak kullanılabilecek bir video kaydı yapmamı talep ettiler.

Daha sonra bir film tasarlayıp çekimlere devam etmenizden nedeni nedir?

Doğrusu, bizim bu çekimimizin ertesi günü arkadaşın annesi vefat etti. Bu yakuzavari şahıslar daha annesi toprağa verilmeden cenaze evini basmışlar. "Sendikayı bırak, firmadan ayrıl" diyerek baskı yapmışlar. Cenazeye ben de davetliydim ve her ihtimale karşı cenaze törenine giderken bir durum olursa kaydedirim diyerek yanına bir kamera aldım. Filmi izleyenler başımıza gelenleri görecektir. Ben de yumruklandım ve gözümü kırıldı. O anda kendimi olayın içinde buldum ve objektif bir bakışla çekime devam edemedim. Sendika benden yirmi dakikalık bir kayıt istiyordu. Bunun için gerekli çekim-

leri yaptım. Fakat o kadarıyla yetinemedim. Hem ben yumruk yemiştim, hem arkadaşın durumu içler acısıydı; hem de bu sorunların sadece bu arkadaşın ya da sadece bu sendikanın sorunları olmadığını düşündüm. O andan itibaren sendikanın işi olarak değil kendi imkânlarımla çekimlere devam ettim.

Filminizin başarılı olduğunu, izleyici kitlesi kazandığını gözlüyorum. Bunu neye bağlıyorsunuz?

2008 yılında Japonya'da Kanikosen (Fabrika Gemi) adlı eski bir roman satış rekoru kırdı ve sinemaya da uyarlandı yeniden. Bu yapıt da esasen bir işçi sendikasının doğuşunu anlatıyor. Kanikosen'in satış rekoru kırmasında tabii konuyu gençlere yaklaştırmak anlamında Manga Kanikosen adlı çizgi romanın etkisi büyük oldu.

Kapital Manga da var, Türkçe'ye de çevrildi ve ilgi gördü.

Belki de gençler bazı açılardan ortak yanlar buldular. Aynı ayrı yerlerden toplanmış olan işçilerin olanca güçleriyle canlarını tehlikeye atarak çalışıyor olmaları, günümüzün geçici özel istihdam (haken) işçilerinin durumuyla çakışıyor sanırım. Bu işçiler taşradan toplanıp, çalışma koşulları bildirilmeden sadece var güçleriyle çalıştırılıyorlar. Üstüne üstlük, mevcut kadrolu işçiler ve geçici özel istihdam (haken) işçileri şeklinde anlamsız bir rekabete zorlanıyorlar. Bunların ücretleri de farklı.

Geçici özel istihdam (haken) işçilerine dair sorunlar son birkaç yıl içinde mi belirginleşti?

Tabii, beş-on yıl önce benim de karşılaştığım evsizler yaşlı insanlardı. Güçlü kuvvetli genç insanların canla başla çalışmalarına rağmen geçinememeleri gibi bir durum yoktu, öngörülüyordu, fakat, 2008 yılında bu durum netlikle görüldü diyebiliriz. Bunun sembolik yansıması da "geçici özel istihdam köyü" (haken-mura) etkinliği idi.

Nedir bu "geçici özel istihdam köyü" (haken-mura)?

İşten çıkarılıp evinden atılan ve karnını doyuramayan beş – altı yüz kadar geçici özel istihdam (haken) işçisi, Tokyo'nun merkezinde Hibiya parkında tenteler kurup, kazanlarda yemek pişirip paylaşarak 2009 yılbaşını geçirdiler. Koşullar gençleri mücadeleye zorluyor. Ayrıca, işten çıkarılan genç işçilerin kendi aralarında işçi birlikleri kurmaya başladıklarını gözlüyoruz. Hava değişiyor.

Filminiz İngiltere'de, Dubai'de ve Hong Kong'da festivallere katıldı. Türkiye'de de gösteriliyor şimdi. Filminizin yurtdışında gösterilmesini ne bakımdan anlamlı buluyorsunuz?

Tüm dünyada işçilerin sorunlarının bu denli ortak olması ilgimi çekiyor. Herkes sıkıntı içindeyse yapılması gereken yeterince açık değil mi? İşçiler arasındaki uluslararası dayanışma güçlü olmalı. Filmin bu farkındalığa ve dayanışmaya katkıda bulunursa ne mutlu bana.

*Normal Bir İş Yapmak İstiyorum

Neo-liberalizmin çirkin yüzü üzerine...

2008, 70'
Yönetmen, Senaryo, G. Yönetmeni,
Kurgu: Tokachi Tsuchiya
Oyuncu: Nobukazu Kaikura

Yönetmen Tokachi Tsuchiya, belgeselinde japon endüstrisinin çirkin yüzünü gözler önüne sermektedir. Belgesel, Japon hükümetinin küresel rekabet koşullarını bahane ederek 1990'lardan itibaren iş yaşamını düzenleyen kuralları gevşetmeye yönelik girişimlerini anlatmaktadır. **Ödüller:** 2009, Dubai Uluslararası Film Festivali Muhr Asya-Afrika Belgesel Ödülü

Belli, 'Tanrının eli' değmiş ona...

Emir Kusturica'nın belgeseli 'Maradona by Kusturica', yeşil sahalarda efsanevi figürünü futbol karelerinden çıkartıp adeta gökyüzüne taşıyor ve Diego Armando Maradona'nın, ajitatif kişiliğini seyircinin zihninde ve yüreğinde bir kez daha yeşertiyor

UĞUR VARDAN

Bu sezon Barcelona forması altında muhteşem görüntülere ve de gollere imzasını atan, meslektaşları ve rakip takım teknik direktörleri tarafından çoğu kez 'uzaylı' muamelesine tabi tutulan ve ortaya koyduğu performansla "Kim daha büyük?" tartışmasının kapısını aralayan Lionel Messi'nin bu filmi izlediğini ve 'halef-selef' konusunu bir kez daha kendince tarttığını sanıyorum. Zaten Messi'nin, aynı zamanda milli takımdan da teknik direktörü olan Diego Armando Maradona'yla bir derdi olduğu kanısında değilim. Lakin medya bu türden kapışmaları çok sever ve futbol seyircisi de, böylesi soruların peşine takılmaya meyilli bir yapıya sahip olduğu için, 'Maradona mı, Messi mi?' 'sorunsalı', son dönemin en popüler muhabbet konularından biri haline dönüştü.

En 'harbi' Maradona portresi

Aslen Saraybosnalı olan ama Tito döneminin Yugoslav mozaikine sevgisini ve de özlemini hem filmlerinde, hem de neredeyse bütün söyleşilerinde vurgulayan Emir Kusturica, hasretini duyduğu günlerin, bir başka söyleşiyle futbolun da futbol olduğu dönemlerin en önemli figürünü, başlangıcı 2005 olan bir belgeselle sonsuzluğa taşımıştı. 'Maradona by Kusturica' adıyla 2008'den itibaren dünyada vizyon gören bu film, 5. Uluslararası İşçi Filmleri Festivali kapsamında Türkiye'deki serüvenine de başlayacak. Kusturica'nın, 'serbest vezin' takıldığı, futbol dünyasının bu gelmiş geçmiş en girift karakterinin hayat hikâyesinden kimi pasajların aktarıldığı yapıyı, bir futbol filminden çok karşı konulamaz bir sosyal vakanın beyazperdedeki en 'harbi' resmigeçidi olarak addetmek gerekiyor zannımca. Kusturica, anlatıcılığında da kendisinin soyunduğu bel-

geselinde Maradona'nın hayatına girdikçe kendi geçmiş sinema serüveninden parçalar buluyor. Diego'nun çocukluk günleri, mahallesi, ailesi derken yönetmen de 'Babam İş Gezisinde', 'Dolly Bell'i Hatırlıyor musun?', 'Kara Kedi Ak Kedi', 'Hayat Bir Müzicedir' gibi filmleriyle ve o filmlerden kimi sahnelerle yüzleşiyor.

Bir İngiliz asilzadesinin cüzdanını çalmak gibi

'Maradona by Kusturica', ana karakterinin ajitatifliğini seyircisinin zihninde ve yüreğinde bire bir yansıtan bir çalışma olmuş. Benim gibi yaşı kemâle erenler ve futbol sevgisinde Maradona gibi unutulmaz bir figür bulunanlar, bu belgeselle birlikte hem eski günleri yad ediyor, hem de sevdalarının çok güçlü bir temele dayandığını görü-

yor. Ya da meseleyi teorize etmekten uzak şu cümleyle ifade edersem; ne mutlu ki yanlış ata para yatırmamışız... 1986 Dünya Kupası'nda, İngiltere'ye 'yerden' attığı gol 'Yüzyılın golu' seçilen, ama aynı maçta kaydettiği ve 'Tanrının eli'yle Britanya ağlarını yokladığı golle daha çok anılan Arjantinli, film boyunca dünyaya bakışı, olaylara getirdiği yorum ve siyaset arenasındaki kendine özgü duruşuyla herhangi bir futbol ilahından çok çok ötede bir sembole tekabül ettiğini kanıtıyor. Castro'yla dostluğunu, Che Guevara dövmelerini, kokain bağımlılığını ve de enfes gollerini zaten biliyorduk. Kusturica, ondaki diğer cevherleri de perdeye taşıyor ve Maradona efsanesini, daha da büyütüyor. George W, Bush'u bir savaş suçlusunu ilan eden, fakirlerin zenginle-

ri sadece futbolda yenebildikleri bir dünyanın kahramanı olmayı başaran, bunu hem Arjantin Milli Takımı'yla Dünya Kupası'nı kucaklarken, hem de 'Güney, Kuzey'i asla yenemez' denilen bir futbol coğrafyasında, Napoli'yi tarihinde ilk kez Serie A'nın zirvesine yerleştirirken kanıtlayan Maradona, filmin belki de en unutulmaz cümlesini de, İngiltere'ye elle attığı gol için kuruyor: "Bu, bir İngiliz asilzadesinin cüzdanını çalıp nanik yapmayı adeta..." Malum, o yıllarda Arjantin'le İngiltere arasında Falkland Savaşı'ndan kalma hesaplar vardı ve Maradona, kendi ülkesi adına açık hesabı futbol sahasında kapatmıştı.

Ne mutlu ki bir tane Maradona var

Kusturica, filminin bir yerinde Maradona için, "Eğer yaşasaydı Andy Warhol onu da pop-art'ın unutulmaz figürlerinden birini dönüştürürdü" dedikten sonra, daha sinemasal bir tarife soyunuyor: "Hayattaki duruşu, bir Sergio Leone ya da Sam Peckinpah karakteri gibi..."

Maradona'yı, Messi'ye karşı üstün kılan futbol kriterleri malum: Napoli gibi bir takımı, Milan, Inter, Juventus, Roma gibi devlerin olduğu bir ligde, Van Basten, Rijkaard, Gullit, Platini, Boniek, Mattheus, Rummenigge gibi yıldızlara karşı şampiyon yapmak muhteşem bir şeydi. Keza Arjantin'le Dünya Şampiyonu olmak da... Kusturica'nın filmi, dengenin Maradona lehine açık ara açılmasına ve muhtemelen bir daha kapanmayacak olmasına, efsane futbol dışı kimliğini de yansıtarak katkıda bulunuyor. Hoş, Messi'yi Maradona olmadığı için suçlayamayız, o farklı bir konjonktürün, 21. yüzyıl başı dünyasının efsanesi. Maradona ise bütün zamanların... Toparlarsak; bir tane Maradona var ve ne mutlu ki bir başkası, asla gelmeyecek...

İncir çekirdeğini aşan sorunlar

AYÇA ÖRER

Sinema sektöründe sayısı giderek artan kadın yönetmenlerimizden Selda Çiçek'in filmi 'İncir Çekirdeği' Türkiye'nin doğusuna uzanarak, oradaki hayatların, acıların perdesini aralıyor. Kadınların kapalı kapılar ardında kalan sorunlarına yoğunlaşan yönetmenle, festival öncesinde buluşup konuştuk.

Aklımıza ilk gelen soru, "Türkiye'de kadın yönetmenlerin neden bu kadar az olduğu... Çiçek, "Kadınların toplumsal yaşama dair görünürlükleri pek arzu edilen bir şey değil. Yıllardır sanat yapan kadınlar doğru anlaşılammış, feminist damgası yiyerek dışlanmışlar. Doğal olarak kadınların kendi sorununu ön planda tutarak yaptıkları filmler biraz 'dışarıda' kalmış" diyor... Kadın yönetmenlerinin filmlerinin, "kadın filmi" olarak yaftalandığına dikkat

çeken Çiçek, Türkiye'de kadınların yaşadığı sorunların cinsiyetçilikten tacize kadar uzandığının altını çiziyor.

'İncir Çekirdeği'nin bir aileyi merkeze alarak, kapalı odalarda kadınların yaşadıklarına yoğunlaştığını anlatan Çiçek, filme dair en ilginç tepkinin "Mardinli insanların gerçekte böyle olmadığı iddiası" olduğunu söylüyor. Özgü Namal'ın burnunun hokka gibi olması nedeniyle bir Mardinliyi oynamaması gerektiği, Mardin'de kadınların kıyafetlerinin böyle olmadığı, Barış Çakmak'ın iç çamaşırından Mardinlilerin giymediği gibi eleştirilerle karşılaşmışlar:

"Bu gerçeklerden ve topraklarımızın batısında yaşayanların doğuya dair nasıl önyargılara sahip olduğunun bir göstergesi... Nasıl Mardinli insanlar? İnsanlar TV dizilerinde ya da kendi çabasıyla öğrendikleriyle Doğulu'ya dair bir klişeyi öğrenip ezberliyor. Ezber bozabiliyorsam, bir ön-

yargıyı kırabileceğim ne mutlu..."

Mesleği dolayısıyla sık sık kadınların yaşadığı sorunlara tanık olan Çiçek, 'İncir Çekirdeği'ni bu sorunların bir derlemesi olarak görüyor. Başına gelen ilginç olaylardan birisi de bu yaşananların özeti; "Enteresan bir diyalog geçmişti Karadeniz'li bir köylü amca ile... Çok saf ve içten cümlelerle söylemişti, "Kadının iyisi, iyi damızlıktır, iyi oğlan doğurandır" diye... Gülecek miyiz, ağlayacak mıyız?"

Sinema sektöründe kadın sorununa ilişkin bir farkındalık oluşup oluşmadığının önümüzdeki süreçte daha net anlaşılacağını dile getiren Çiçek, ne olursa olsun kesinlikle bir değişim yaşandığını düşünüyor. "Genç ve başka bir dünyanın mümkün olduğunu gören sinemacıların filmleri geliyor" diyen Çiçek, çok sorun olmasına rağmen, sektörde sağlanan birlikle bu sorunların aşılabileceğinden umutlu...

Karpuz kabuğundan filmler, koltuk değneklerinden kanat, belki de mutluluğun resmi...

NECLA ALGAN

Ahmet Uluçay yıllardır kısa filmler yapıyordu. Türkiye'deki sinema ortamında, farklılığıyla dikkat çekiyordu. İstanbul dışında yaşıyordu ve bulunduğu yerden yaratıcı çalışmalarını sürdürüyordu. Film üretiminin; TV, reklam ve medya dünyası ile iç içe olan varlığının oldukça dışından bir yerdedi Uluçay'ın ilk uzun metrajlı filmi. Bu nedenlerden dolayı bunca gecikti ama sonunda bize ulaştığında pek çok bakımdan farklı, yaratıcı, özgün ve sinema adına üzerinde epeyce düşünmemiz gereken bir yapıyla karşılaştık.

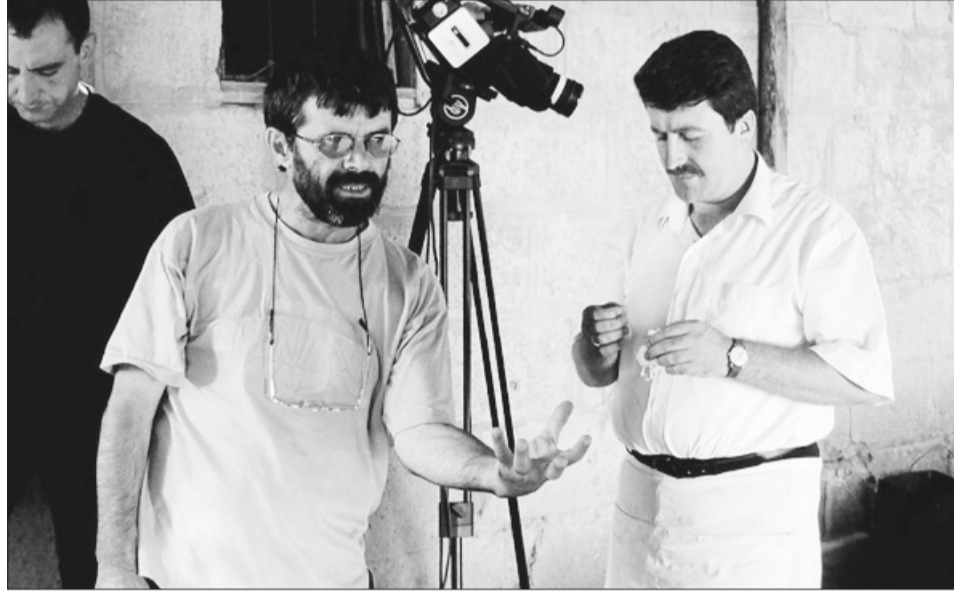
'Karpuz Kabuğundan Gemiler Yapmak', öncelikle merkezin dışında bir öykü anlatmasıyla dikkat çekiyor. Uzun süreden beri öyküler şehirden, metropolden kuruluyordu. Bunun böyle olmasının en önemli nedeni teknik olarak sinema üretiminin merkezde yer alması. Film yapan insanların merkezde yaşayarak aslında egemen anlatılarla, kendi yaşamlarını kurmaları, tanımlamaları, dolayısıyla öykülerini de ister istemez buradan kurmaları.

Uluçay ise sinemayla ilişkisini, çocukken, kendi köyünde, kasabasında, taşrasında kurmuş. Olağanüstü etkilenmiş, pek çok sinema âşığı gibi sinemanın büyümesine kapılmış... Müthiş bir merak ve ilgiyle sinema gösterim cihazını keşfetmeye koyulmuş bir arkadaşıyla birlikte. Bu anlatıklarımız aynı zamanda filmin öyküsünün ana damarını oluşturuyor.

Filmin kahramanları, köyde yaşayan iki ergenlik çağında çocuk, kendilerini bu aşka adıyorlar ve sonunda film gösterim cihazını kendi becerileriyle yapmayı başarıyorlar. Bu arada Uluçay da kendi yaşamının ütopyasını gerçekleştiriyor. 'Karpuz kabuğundan gemiler' yapıyor.

Bu anlamda masalsı bir başarı öyküsü Ahmet Uluçay'ın filmi.

Ancak film, Türk sinemasının bugün

Ahmet Uluçay sinemamızda parlak ve yalnız bir yıldızdı. Bizim dünyamızdan kayıp gitti... Ama yarattığı farklı ve aydınlık dünyanın imgeleri bizimle olmayı sürdürecektir...

içinde bulunduğu durum açısından oldukça önemli nitelikler taşıyor.

Seksenli yıllardan itibaren Türk sinemasında taşraya dışarıklı bir bakış açısı var. Bir tür bu deneyimi reddetme, görmezden gelme gibi son dönem baskın toplumsal ideolojilerin sinemasal öykülere yansımaları olarak açıklayabileceğimiz bir olgu bu. Gerçi bu algı biçimini sanatının temel izleği haline getiren Ömer Kavur gibi usta sinemacılarımız var. Öte yandan kenarı, taşrayı tanımlamada bu yabancı, uzaktan bakış önemli bir sorun olarak gündeme geliyor. Serdar Akar'ın 'Gemide' filminde olduğu gibi çok ciddi düşünsel sorunlar içeren filmler yanında, bu söylediğimiz olgunun, öykünün ana izleği olmadığı haller de var. Ümit Ünal'ın

'Dokuz', Uğur Yücel'in 'Yazı Tura'sı gibi. Bu filmlerde gözlemediğimiz, kendinin olmadığı bir yerleri, varoşları, öteki insanların yaşadığı yerleri korku verici, şiddetin kaynağı, şiddete eğilimli, birbirini sevmeyen insanların yaşadığı karanlık, izbe yerler olarak tanımlama eğilimi söz konusu.

Bu durum bazı sosyologların kendilerini toplumun dışında, bildik deyimle fil-dişi kuleden aşağıya, kenara bakıp "Varoşlar patlıyor" söylemini üretmeleriyle de oldukça örtüşen bir durum.

Edward Said'in Batı'nın Doğu'ya bakış açısını eleştirirken söylediği gibi, bu durum ister istemez aydınların kendi dışındaki "eksik ve yanlış temsil etmeleri" şeklinde özetlenebilir. Temsil, kendi içinde sorunlu bir kavram, ama düşünce ve sanat üretmelerin bunca dışarıdan, tanımadan, kendi içinde olmadığı bir durumu tanımlamaları sorunu, bilgi ve deneyim üretme sürecinde, bence oldukça ciddi olarak üzerinde düşünmemiz gereken bir durum.

İşte tam bu noktada, Uluçay'ın filmi, oldukça farklı bir örnek olarak adeta ışılıyor. Yönetmen filmde, bize kendi içinden geçtiği mekânı, zamanı, insanları, aşkları, deneyimi anlatıyor. Bu da filme olağanüstü bir sahiplik ve sıcaklık katıyor. Evet, 'Karpuz kabuğundan Gemiler Yapmak' aydınlık, sıcak, dostça, barışçı, şakacı, sahici bir film.

Mekâna yukarıda adını zikrettiğimiz

yönetmenler gibi korku verici dışarıklı bir perspektiften bakmıyor. Bu yüzden aydınlık, güneşli...

Sahici çünkü kendi varoluşundan,, anılarından, deneyiminden yola çıkıyor...

Şakacı, çünkü gündelik hayatın ayrıntılarıyla yakından haşır neşir olmuş. Anlattığı insanlara tanıdık, içerden biri olarak bakıyor.

Sıcak, çünkü çocukluğun, sılanın sıcaklığını yaşamış biri olarak bu öyküyü sinemalaştırıyor.

Bütün bunların yanında, gene deneyimin içinden geçerek anlatmakla ilgili olarak çok dikkat çekici bir ayrıntı da filmin ana kahramanlarından biri olan Recep'in, evinin üst katındaki yattır.

Recep'in ve annesinin yattırda kurduğu ilişki o kadar doğal ve yaşamın bir parçası ki, eğer merkezden, şehirden bakan bir yönetmen bunu anlatsaydı, Amerikan korku filmlerinde olduğu gibi korkunç, tekinsiz, sapkın bir şey olarak yansıtabilirdi. Oysa Uluçay bu olguyu çok sahici bir biçimde gündeme getiriyor. Filmde korku, kâbusla ilgili fantastik sahnelerdeki tavır da aynı. Uluçay korkuyu da kendine has, farklı bir biçimde anlatıyor. Böylece çocukluğunuzda sevdiğiniz bir ebeveyninden bir korku masalı dinlemiş gibi bir duyguya kapılıyorsunuz.

Böyle küçük hazinelerle dolu bir film işte Uluçay'ın filmi.

Film, seyreden herkesi etkiliyor. Filmin kahramanlarının öyküleri, merkezden, baskın olan anlayışın dışına çıkarak, yürekleri ısıtıyor.

Sinemamızın samimiyeti öyle bir şey ki dünyanın neresinde olursanız olun, Kültahya'nın Tepecik köyünden kurulan bu sıcak öykü size ulaşıyor. Sizi çocukluğun, kendi çocukluğunuzun büyüklüğü, aydınlık günlerine geri götürüyor. Sinemadan bir arkadaşın deyişiyle "iyi ki yaşıyorum" diye çıkıyorsunuz.

Bundan daha gerçek, daha sağaltıcı, daha sinemasal, daha şiirsel olunabilir mi?

Yönetmenin bu filme gelirken gerçekleştirdiği dokuz kısa filmin adları şöyle; 'Optik Düşler', 'Koltuk Değneklerinden Kanat Yapmak', 'Bizim Köyün Orta Yeri Sinema', 'Minyatür Kozmos'ta Rüya', 'İnci Denizin Dibinde', 'E pileptik Film', 'Uzun Metrajın Resmi', 'Bizim Köyde Beyram Sabahı', 'Exorcise'...

Bu isimler bile yönetmenin bir yaşam boyu biriktirdiği deneyimin çapıyla ilgili bir kanıt.

Gerçeğe öyle kolay ulaşılmıyor. Ya da Dostoyevski'nin dediği gibi hiçbir şey gerçek kadar inanılmaz değildir.

İşçi Filmleri Festivali olarak genç yaşta kaybettiğimiz, 'Min Dit' filminin senaristlerinden, gazeteci, yazar Evrim Alataş'ı sevgiyle anıyoruz...

Bambaşka bir dilde mücadele

Son dönemlerin en samimi yerli filmlerinden 'Başka Dilde Aşk', 'başka bir aşk-yaşam mümkün' diyen bir eser olarak 'başka bir festival mümkün' diyen İşçi Filmleri Festivali'ne çok yakıştı. Festival gazetesi olarak filmi bir de yönetmen İlksen Başarır'dan dinlemek istedik. Kayıt cihazımıza düşenler aşağıda. Notumuzu da düşelim.. Film, görme engellilerin izleyebilmesi amacıyla festivalde sesli betimlemeli olarak gösteriliyor...

MEHTAP ÇAKIR

'Başka bir dilde', farklı bir açıdan sinema yapmak nasıl ortaya çıktı?

Farklı bir film yapmak için yola çıkmadık, elimizde bir hikâye vardı. Bu, filmin çekirdeği aslında. Sonra ne anlatmak istediğimizi, dertlerimizin ne olduğunu düşündük. Tüm ötekileştirilenlerin karşısında durmak, tüm olanaklara rağmen iletişimin ne kadar başarısız olduğu, konuşmanın tek iletişim şekli olmadığı... Bunları söyleyebileceğimiz bir film yapmak istedik.

Filmde engelli olan bir kişiyi konu edinmek zor oldu mu?

Aslında çok bıçak sırtı bir konu olduğu için zorlandık yazarken, çünkü insanların acıyacağı, sinemadan ağlayarak çıkacakları bir engelli filmi

'Başka Dilde Aşk'ın başrollerini Saadet Işıl Aksoy ve Mert Fırat paylaşıyor.

yapmak istemedik. Bu nedenle tüm den-geleri korumaya çalıştık film boyunca. Onur'u yazarken üzerine çok çalıştık, işitme engellilerle çok zaman geçirdik, bu süreç hem senaryo yazımına hem de Mert'in oyunculuğuna çok şey kattı.

Filminden önce sağır ve dilsizlerle ilgili bir çalışma gerçekleştirdiniz mi?

Senaryoyu yazmaya başladıktan bir iki ay sonra işitme engelliler federasyonuna gittik. Onlara hikâyeyi anlattık, sonra senaryonun belirli aşamalarında bir araya gelip üzerine konuştuk. Çekimlere iki, üç ay gibi bir süre kala da Mert Fırat ve Lale Mansur işaret dili derslerine başladı.

Gerçekte de çağrı merkezi çalışanları sendika kurma mücadelesi verdi.

Yaşananların bir benzerini sizin filminizde gördük. Filmdeki işçi karakterinde 'çağrı merkezi' çalışanlarının etkisi oldu mu?

Hikâyenin başından beri çağrı merkezi vardı. Çünkü çağrı merkezleriyle ilgili duyduklarımız bizi çok etkilemişti. Her gün hayatımızın içinde olan ama içinde neler olduğunu bilmediğimiz bir yer. Senaryoya yazdığımız web sitesine isim ararken internette araştırma yapıyorduk ve 'Gerçeğe Çağrı Merkezi'ni bulduk. Onlarla iletişime geçtik, toplantılar yaptık, bize detaylı bilgiler verdiler.

Anlattıkları inanılmazdı, birçoğunu da inandırıcı olmayacağı için senaryoya koymadık ama çağrı merkezinde

çalışanlar bizi çok etkiledi. Günümüzün işçi kesiminin temsili. Modern bir kölelik sistemi gibi.

İşçi hakları için eylem gerçekleştirmek, ilişkide aşk için mücadele vermek (beden dili öğrenmek gibi)... Filmde var olan seyri değiştirmek için bir çaba var...

Evet, çünkü içi boşaltılmış aşklardan sıkılmıştık. Gerçekten bir aşkın yaşanabileceğini göstermek istedik. Filmdeki çağrı merkezi mücadelesi de, işaret dili öğrenmek de, Onur'un konuşma çabası da hepsi birer eylem. Mücadele etmeden bir şeylerin değişeceğine inanmıyoruz. Filmdeki tüm karakterler mutlu olmadıkları hayatlarını değiştirmek için çaba gösteriyorlar.

Toprağı ve gökyüzü olan bir aşk öyküsü

Z. TUL AKBAL SÜALP

Her gün medyadan istatistik rakamı olarak akan sayıların toplumların ve insanların hayatında başka karşılıkları yok mudur? Türkiye'de ne kadar engelli yaşıyor, ne kadar işsiz, üniversiteyi bitirenlerin iş bulabilme yüzdesi nedir, kaç kişi eğitimi gördüğü alanda istihdam edilebilmektedir? Sayıların ve görüntülerin ardındaki insan hayatlarında ne olmaktadır?

Uzun zamandır kahramanların hiç bir iş yapmadığı öyküler hâkimdi. 'Başka Dilde Aşk' filmi her şeyden önce bu hiç bir şey yapmadan sıkılan bireylerin sinemasından uzak. Filmde, eğitimleri dışında işlerde çalışan

kahramanlar üretken olma ihtiyacı içindeler. Sevdikleri eğitimini aldıkları işleri yapamaktan kaynaklanan sıkıntıları var. Bu sıkıntılarına çözüm arıyor ve örgütleniyorlar. 'Başka Dilde Aşk' birey toplum, üretim ilişkilerini sorgulayan bir film olarak öne çıkıyor. Şehirle, biraz yaşam umudu ve iyi bir iş bekleyen gençlerle ilişkiye geçiyor.

Aşk nasıl da toplumsal nasıl da zamana ve mekâna tutuşturulmuş. Bir dönem, bir iklim, bir toplumsal biçim-

leniş içinde belirleniyor. Ve aynı zamanda ne kadar tuhaf ki bu belirlenim ilişkilerinin dışına çıkabildiğinde aşk oluyor ve kendini var ediyor. Bu filmde daha ete kemiğe bürünmüş, toprağı ve gökyüzü olan bir aşk öyküsüyle karşılaşılıyor ve bu aşk marazını hiçlikten almıyor.

'Başka Dilde Aşk' yaşadığımız toplumsal süreçlerin aralarına da dokunuyor. Çağrı merkezinde çalışmanın sese, iletişim adına iletişimsizliğe, duymakla duymamak, anlatmak ve anlayabilmek için

konuşmaktan, sessizliğe, anlatmak ve anlayabilmek için konuşmama; insan korkusuna, insanlardan uzaklaşmaya, insanlarla var olabilmeye, çalkalanmaların diyalektikliğine; diyalektikğin ikili karşıtlıklardan ibaret olmayan hareketliliğine yer açıyor.

İlksen Başarır'ın başrol oyuncusu Mert Fırat ile birlikte senaryosunu yazdığı film bir gençlik filmi. Başrollerini Mert Fırat, Saadet Işıl Atasoy, Lale Mansur ve Emre Karayel paylaşıyorlar. Mert Fırat'ın çok iyi oyununu da öne çıkarmak gerekiyor. 'Başka Dilde Aşk' insan emeğinin, aşkın, dostluğun, mekanikleşip pazara uygun mallara dönüşen deneyimlerin içinden umudu işaret edebilmeyi de beceriyor.

Hayatın içinden bir 'açılım' filmi

MURAT ÖZER

Bir süredir neredeyse bütün televizyon kanallarında yüzlerce 'uzman'ın çıkıp görüş bildirdikleri, bol keseden atıp tutmayı bir borç bildikleri ama işin özüne inmeyi bir an bile düşünmedikleri yaşamsal bir 'mesele'yi olanca basitliğiyle dile getiren (ki ancak bu kadar basit anlatılabilir) 'İki Dil Bir Bavul', 'belgesel mi, kurmaca mı?' tartışmalarını bir çırpıda kafamızdan silip atan yalınlığıyla bizleri kapıp kavrayan ve 'dille gelen özgürlük alanı'nın tarifini yapan benzersiz (bugüne kadar sıkça kullandığımız bu klişeyi belki de en çok hak eden film bu) bir çalışma.

Denizli'den kalkıp ilk öğretmenlik görevi için Doğu'da bir köye gelen Emre öğretmenin ve öğrencilerinin bir okul yılına yayılan hikâyelerini izliyoruz filmde. Tek kelime Kürtçe bilmeyen öğretmenle tek kelime Türkçe bilmeyen öğrencilerin yaşadığı 'sıkıntı'nın resmini çizen film, tüm bunlara rağmen 'anlaşabilmek' için büyük çaba harcayan ' taraflar'ın önünde saygıyla eğilmemize vesile oluyor. Özellikle Emre öğretmenle birinci sınıf öğrencisi Zülküf'ün (Zülküf ya da Zilkif de olabilir) birbirlerine insanlık dersi veren tutumları, 'İki Dil Bir Bavul'u özetlemek için en iyi yol belki de. Bu iki karakter, Türkçe-Kürtçe

2009, 81'

Yönetmen: Orhan Eskiköy, Özgür Doğan

Senaryo: Orhan Eskiköy

G. Yönetmeni: Orhan Eskiköy

Kurgu: Orhan Eskiköy, Thomas Balkenhol

Oyuncular: Emre Aydın, Zülküf Yıldırım, Rojda Huz, Vehip Huz, Zülküf Huz

paradoksunun ortasında kalan 'birey'in açmazlar karşısındaki refleksini ölçmek için kaçırılmaz fırsatlar sunuyor bizlere ve 'derin ama karmaşık olmayan' meseleyi 'görünür' kılan 'derslik' bir tavır sergiliyor.

Orhan Eskiköy ve Özgür Doğan'ın kolektif çalışmasıyla hayat bulan 'İki Dil Bir Bavul' projesi, Türkiye'de yaşayan

70 milyon (belki daha fazla) insanın en azından yarısının aklına gelebilecek (ama uygulamayı akıllarından geçirmeyecekleri) son derece 'basit' bir fikirle ivmelenip hayat bulurken, iki yönetmenin bu fikri sunarken yakaladıkları ayrıntılarla değerlendirilip yüceliyor. Sıradanlık duvarına çarparak eriyip gitmesi muhtemel bir belgeseli, kurmaca duygusu da katarak

yönlendirip şekillendiren, yakaladıkları 'damar'ın üzerine gitmekte tereddüt etmeyen ve 'büyük cümleler' sarf etmeden 'büyük' olmanın dersini veren Eskiköy ve Doğan, 'ana dil' tartışmalarının tam da göbeğinde izlediğimiz filmleriyle 'çözumsuzlük' peşinde koşanları ters köşeye yatırmayı da başarıyorlar.

16. Adana Altın Koza Film Festivali'nde Yılmaz Güney Ödülü ve SİYAD Jürisi Ödülü alan 'İki Dil Bir Bavul', bir bavula sığmasında hiçbir sakınca olmayan iki dili aynı çatı altında ahenkle dans ettiriyor ve yöneten-yönetilen okumasını yapmamıza ramak kalan alegorik yaklaşımıyla da dikkat çekiyor. Ancak bu türden bir okumanın işin 'saflığı'nı zedeleyeceğini düşündüğümüzden olsa gerek, bir çırpıda uzaklaşıyoruz bu kulvardan ve kendimizi 'basit' olanın kucağına terk ediyoruz. Her şey olanca berraklığıyla gözler önündeyken 'kasıcı' alanlara kaymanın gereği yok desek!

Ve son olarak şunu da söylemek gerek: 'Ana dil' meselesini dillerine pelesenk eden ama çözüm üretmeyen herkesin (özellikle de politikacıların) tez vakitte izlemesi gereken bir film olduğunu düşünüyoruz 'İki Dil Bir Bavul'un, bizim gördüğümüzü onların da görmesini umarak...

1986, 76'

Yönetmen: Aki Kaurismäki

Senaryo: Aki Kaurismäki

Görüntü Yönetmeni: Timo Salminen

Kurgu: Raija Talvio

Yapımcı: Jaakko Talaskivi

Oyuncular: Matti Pellonpää,

Kati Outinen, Sakari

Kuosmanen, Esko Nikkari,

Kylli Kõngäs, Pekko Laiho,

Jukka-Pekka Palo, Suent

Korkiakoski, Mari Pontasila

Ödüller

1987, Jussi En İyi Film

Ödülü

Bir başyapıt: Cennetteki Gölge

■ CÜNEYT CEBENOYAN

İki Finli barda oturuyormuş. İkili saatlerce sessizce oturmuş. Neden sonra biri kadehini diğerine doğru kaldırıp, "Şerefe" demiş. Diğer derhal cevabını yapıştırmış: "Buraya içmeye geldik, laklak etmeye değil".

Aki Kaurismäki'nin yalnızca sessiz sinemaya aşkı değil, filmlerindeki diyalog azlığının tek nedeni. Finliler, yukardaki fıkrada da olduğu gibi çok içen ve az konuşan insanlar doğaları itibarıyla. Finlandiya kendine özgü bir ülke. O da Türkiye gibi bir anlamda Doğu ile Batı'nın arasında bir köprü gibi konum-

lanmış durumda. Dilleri ne Slavcayla ne de Germen dilleriyle akraba. Uzaktan akraba olduğu dil Macarca. Seçimlerde komünistler yüzde yirmilere varan oy alsalar da, yönetim giderek daha fazla serbest piyasacı bir yön izliyor. Bu da Aki Kaurismäki'nin filmlerinde işçi sınıfının içine düştüğü sorunların temel nedenini

oluşturuyor.

Aki Kaurismäki ve kardeşi Mika Finlandiya'nın en önemli sinemacıları. Ama Aki'nin saygınlığı, Münih'te sinema eğitimi görmüş kardeşi Mika'dan çok daha büyük. Aki ise doğru dürüst bir eğitim almamış çünkü Fin Film Akademisi tarafından reddedilmiş. Bir ara Tampere Üniversitesi'nde medya araştırmaları bölümünde okumuşsa da kısa sürede ayrılıp, 'bulaşıklık' ya da 'postacılık' gibi 'gerçek' ve 'dürüst' işlerde çalışmayı seçmiş. Daha sonra kardeşi Mika'yla birlikte bir film şirketi kurmuşlar. Ve Aki, 1986'da da 'proleterya üçlemesinin' ilk filmi olan 'Cennetteki Gölge'yi çekmiş.

'Cennetteki Gölge' in basit bir konusu var. Çöpçü Nikkander, kasiyer Ilona'ya aşık olur. Ama ilişkileri yürümez. Kız işten atılır, intikam için hırsızlık yapar fakat paçayı kurtarır. Ilona'nın daha yüksek statülü bir tezgâhtarlık işine girmesi çiftin arasını daha da açar. Ama nihayetinde Nikkander 'bir erkeğin yapması gerekeni' yapar ve film mutlu sonla biter.

Bu basit konudan ne kadar dokunaklı, ne kadar insancıl ve ne kadar komik bir film seyredeceğinizi tahmin etmeniz zor. Kaurismäki'nin büyüü de burada yatıyor. Her bir planı o kadar etkileyici, o kadar

hüzünlü ve yine de o kadar sıcak ki! Film işçi sınıfının koşullarına, yoksulluğa ve adaletsizliğe dikkat çekiyor, başkaldırıyor ama didaktik olmadan ve ders vermeden yapıyor bunu. Gerçekçi olmaya çabalamadan gerçekliği anlatıyor, karamsar olmadan karanlığı gösteriyor. Amerikan sinemasının kahraman tipolojisiyle hem dalga geçiyor hem de onu kendi amaçları doğrultusunda kullanıyor. 'Cennetteki Gölge' bir başyapıt bence.

Son olarak Kaurismäki'nin 2002'de New York Film Festivali'ne, 2003'te de 'Geçmiş Olmayan Adam' adlı filminin 'yabancı bir dilde en iyi film' adayı olduğu Oscar törenlerine protesto ederek gitmediğini belirtelim. New York'a gitmeme nedeni İranlı yönetmen Abbas Kiarostami'ye ABD hükümetinin vize vermemesiydi. Kaurismäki festival yönetimine yazdığı mektupta "Bu durumda ben de gelişimi iptal etmek zorundayım. Çünkü eğer ABD hükümeti bir İranlıyı istemiyorsa, bir Finliyi ne yapacak? Bizim petrolümüz bile yok. Ama Savunma Bakanı Donald Rumsfeld'i Finlandiya'ya beni ziyarete davet ediyorum. Ormanda dolaşır, mantar toplarız. Bu belki onu sakinleştirir." Oscar törenini protesto ederken de "ABD hükümeti ekonomik çıkarları için utanmazca insanlığa dair bir suç işlemeye hazırlanıyor" demişti.

Golü devrimcilerin attığı film

Metin Yeğin yıllardır dünyanın dört bir yanını gezip sırtladığı izlenimlerini bizimle paylaşan bir isim. Yeğin, yolunun düştüğü farklı coğrafyalardaki ezilenlerin mücadele öykülerini hem kitaplara hem de belgesellere aktarıyor. 'D', Yeğin'in ilk uzun metrajlı kurmaca filmi. Bir grup devrimcinin 12 Eylül koşullarında cezaevinden kaçışını anlatan film, ilk kez 5. Uluslararası İşçi Filmleri Festivali'nde 'görücüye çıkıyor'. Filmle ilgili bilgileri almak üzere Yeğin'e kulak kesiliyoruz...

MAHMUT HAMSICI

Sizi biraz tanıyabilir miyiz? Metin Yeğin kimdir? Sinemaya ilişkinizi nasıl tarif ediyorsunuz? Bugüne kadarki çalışmalarınızdan bahseder misiniz?

Ben devrimciyim. Televizyon programları, radyo programları, Dünyanın Sokakları, kitaplar, Zapatistalar ya da işgal fabrikaları, sokakları anlatan belgeseller, gazete yazıları, Türkiye'de ya da dışarıda, kahve ajitasyonlarından bugünkü kongre, sempozyum konuşmalarına, beş-on kişinin katıldığı küçük toplantılardan siyasi yaz toplantılarına, Narlı'daki çimento fabrikasına karşı direnişten Çay borsasına, BrezilyaTopraksızları'nın uzun yürüyüşünden Kore çifçi direnişine, Mısır işçi direnişine, Evo Morales ya da Sub Kumandan Marcos görüşmesine, ne bileyim alternatif eğitimden, medyaya, kerpç ev ameleliğine ve hatta burada ve dünyadaki üniversitelerde verdiğim derslere kadar her şeyi anlatıyor bence devrimci olmak. Bazen toplumun muteber işleri arasında sayılan avukatlık, yazarlık, gazetecilik, öğretim üyeliği, sanatçılık, yönetmenlik gibi bir sürü şeyi işime gelince kullanıyorum galiba. Tabii bütün bunların arasında ki ortak nokta pek para kazanmamam olsa gerek. Yani aslında bugün ki değerler kategorisinde pek beş para etmiyorum senin anlayacağım. (Gülüyor)

Sinema da aslında benim için daha önce gerek yazılarımda gerekse belgesel filmlerimdeki gibi bir dünyayı değiştirme aracı. 'Militer sinema' yapmaya çalışıyorum. 'Militer Sinema' kaba, vulgar bir sinema ya da estetiği hiçe sayan bir biçim değil, sokağın estetiğini yansıtmaya çalışan bir şey bence.

BANKA PARASIYLA BANKA SOYGUNU FİLMİ!

Büyük bir yapımcınız veya büyük sponsorlarınız olmadığınız biliyoruz. Filmi nasıl

93', 2010

Yönetmen, Senaryo: Metin Yeğin
Yapımcı: Plan A., Elif Özdemir
G. Yönetmeni: Seçkin Savaş
Kurgu: Emrah Dönmez, Dilber Toğaç
Müzik: İlhan Yabantaş

Oyuncular: Nebil Sayın, Selim Akgül, İnanç Koçak, Mehmet Ünal, Turgay Tanülkü, Aydın Orak, Gökhan Çınar, Murat Çıdamlı, Metin Yeğin, Ümit Çakır

Onlar 'suçlu'ydular, dünyayı değiştirmek istiyorlardı. 12 Eylül askeri cuntasından 8 yıl sonra bütün politikacılar barışmıştı. Darbeciler, eski ve yeni başbakanlar hepsi her şeyi unuttular. Geriye sadece onlar, yıllardır cezaevlerinde kalan gençler kalmıştı. Onlar da kendi özgürlük yollarını arıyorlardı.

olanaklarla oluşturduunuz?

Hayır koca bir banka var arkamızda! Televizyon için banka sponsorluğunda yedi bölümlük bir trekking belgeseli yapmıştım. Aynı banka 'bunun kitabını da yazar mısın?' dedi. Onu da bir arkadaşla birlikte yazdık. Kitabı o sırada basmadılar. Aradan dört-beş yıl geçti bir baktım kitabı basmışlar ama benim adım yazmıyor. 10 bin dolar verdiler. Ben de bu paraya çok parasız kaldığım halde hiç dokunmadım, 'bununla bir banka soygunu filmi yapacağım' dedim ve 'D'nin ilk parası bu oldu işte. 'D' aslında bir banka soygunu filmidir de. "Banka soygunu mu banka kurmanın yanında hiçbir şeydir" diye Brecht'in sözüyle başlar. Devrimcilerin yaptığı 1 milyon dolarlık gerçek bir banka soygununa küçük bir göndermedir. Tabii senaryoyu yazdığım yıllarda Brecht'in bu sözü İstanbul Bienali'inin sanat koridorlarına düşmemişti. Hani bir sürü filmde bütçe övünülecek bir şeydir ya. Biz de övünüyoruz bütçemizle. Bizim bütçemiz sanırım toplamda 70 bin lira gibi bir şey. Bununla cezaevi inşa ettik. Dönem filmi olduğu için dönem arabaları kiraladık, her gün sette 40-50 kişi yemek yedik ve daha önemlisi sesi, ışığı ve bir sürü şey. Bizim esas gücümüz filmi birlikte yaptığımız bütün arkadaşlarımızdı.

Filmin ilk ortaya çıkış hikayesinden bahseder misiniz?

wingway'in dediği gibi gerçek olamayacak kadar gerçek. Şunu çok açıkça söyleyebilirim bizim filmimizde hiçbir abartı yoktur ama hiçbir abartı. Bu olağanüstü firarı seyredenler şundan emin olsunlar ki bu firarı gerçekleştirenlerin, kalanların ve gidenlerin öyküsü hepsi filmde daha olağanüstü.

Sol ve devrimciler üzerine bugüne kadar çeşitli filmler yapıldı. Sola ve devrimcilere bakışta sizin filminizin özgün yanı nedir?

İşte bu soru esas benim bu filmi yapmamda en önemli etkenlerden biri. 12 Eylül filmlerinde, sol filmlerde devrimciler sürekli olarak mazlum olarak varlar. Son zamanlarda televizyon dizilerinde de böyle oldu. Her zaman işkenceye, baskıya maruz kalmış solcu gençler olarak anlatılıyorlardı. Eh tabii ki bu doğru ama solcular ve devrimciler sadece mahallenin kaybedenleri miydi? Bu filmleri yapan arkadaşlar için bir şey demiyorum tabii ki zulmü ve işkenceyi anlatıyorlar tabii ki ama ben bu filmlerin toplamının ortaya çıkardığı bir duygudan bahsediyorum. Bu yüzden bu filmi yaptık. Biz Devrimcilerin gol attığı bir film yaptık. Yani her türlü olanaksızlığa karşı kendi özgürlüklerini kendi elleriyle elde edenlerin filmi. Ne güzel söylemişti bir firarı tutsak, "12 Eylül'e nanik yaptık" diye. 'D' filminde Devrimciler 'suçlu' banka soyguncusu ya da dergi yazı işleri müdürü. 'Suçlu' çünkü dünyayı değiştirmek istiyorlar. Ayrıca bana göre bu film bir politik film de değil. Bir cezaevi firar filmi.

Filmin galası için İşçi Filmleri Festivali'ni seçmenizin nedeni nedir?

'D' filmi yaparken biz aslında uzun metraj kurmaca filmler için bir yol açmak istiyorduk. Yani yıllar önce sokakları, direnişleri, halk hareketlerini anlatan belgeselleri yaparken böyle başlamıştık. Şimdi bizim belgesellerimiz bir form ortaya çıkardı. Direnişi içinde yaşayan onu anlatan bir belgesel formu. Türkiye'de yıllarca bırakın işçi filmi, devrimcileri anlatan bir filmi her hangi bir sosyal problemi çağırıştıran film bile yoktu. İşçi Filmleri Festivali'nin ilk açılış törenini hatırlıyorum, beş yıl olmuş. Vedat Türkali usta "Sizin hiçbir zaman dört başı mamur imkanlarımız olmayacak. Elinizdekilerle yapacaksınız" demişti.

İşte 'D' filmi de böyle bir film. Dağıtım şirketleri, sinema salonları, milyonluk bütçeler, 200 kopyayla gösterime giren filmler koca bir endüstri İşte İşçi Filmleri Festivali bütün bu endüstrinin içinde bir vaha. Bu yüzden 'D' filminin Ankara, İstanbul ve İzmir'deki galası ve İşçi Filmleri Festivali bence birbirlerine çok yaklaşıyorlar. Her ikisinin de örgütlenme biçimi, ortaya çıkışı, yapılışı amacı aynı. Önümüzdeki yıllarda İşçi Filmleri Festivali'nin, karşı, uzun metraj, kurmaca filmler için de en önemli gösterim alanı olacağından hiç kuşku yok.

Film vizyona girecek mi? Ne zaman?

'Vizyon' koca bir ticari çark. Öncelikle 35 milimetreye aktarmamız lazım. Şu anda sadece aktarma kaldı ama bu da 20.000 dolar civarında bir paraya ihtiyaç olduğu söyleniyor. Bakalım bunu nasıl aşacağız bilemiyorum ama biz her olasılıkta başka filmler yapmaya devam edeceğiz. 'D' sadece bir ilk.

2000 yılında hikayenin bir belgeselini yapmıştım ve aslında o günlerde filmi yapmak için daha iyi olanaklara sahiptik ama cezaevlerinde ölüm orucu direnişi başladı. O sırada bir cezaevi kaçış filmi yapmak iyi olmazdı. Bu yüzden başlamadık ve belgeseli de hiç yayınlamadım. Bu belgeselde konuştuğum arkadaşların anlatımı üzerine temelinin kurduğum filmin aslında.

ORTADAKİ HİKAYE OLAĞANÜSTÜ O YÜZDEN BELGESEL DEĞİL

Belgesel sinemadan kurguya geçmek hikayenizi anlatmak açısından sizin önünüze nasıl olanaklar veya kısıtlılıklar koydu?

Cuntanın baskısı karşısında bu koşulları ortaya çıkartan mücadeleyi düşünsenize! Hepsini inanılmaz, olağanüstü bir yaratıcılığın ve dayanışmanın eseridir. Bu yüzden 'D' filmi bir belgesel değil yani gerçeği yansıtmıyor, bir kurmaca film. Yani gerçek He-

Tekel ateşi beyazperdede

Tekel işçilerinin 78 gün boyunca devam eden direnişine destek olmak için Türkiye'nin dört bir yanından onbinler Ankara'ya akmıştı. Direniş süresince birçok 'kameralı eylemci' de hem Tekel işçilerine destek olmak hem de bu deneyimi belgelemek için işbaşındaydı. Bu yıl festivalde onlar için özel bir bölüm var, tabii ki gazetemizin sayfalarında da...

'Uyuyan dev' uyandı

'Soğuktu ve Yağmur Çiseliyordu', 'Suna' ve 'Penceremden Sardunyalar' gibi filmleriyle tanınan yönetmen Engin Ayça, Tekel direnişi karşısında kamerasını kapıp Ankara'ya yollanan isimlerden. Ayça, genç nesiller daha çok 'Aşk-ı Memnu' dizisindeki rolüyle tanınan ve yılların oyuncusu olan eşi Gülsen Tuncer ile birlikte hazırladıkları 'Birleşik Tekel Olduk' filmi gazetemize anlattı.

RÖPORTAJLAR: MEHMET ZUBAROĞLU

Engin Ayça: Tekel direnişine herkes gibi ben de sahip çıkıyorum. 19-20 Şubat'ta kameramı alıp ben de Ankara'ya gittim. Bu film bu kitlesel buluşmanın filmidir. İki gün boyunca çekimler yaptım. Bu çekimlerin üzerine Gülsen'in de yardımıyla çeşitli kaynaklardan derlediğimiz ve bir kısmını da kendimizin yazdığı bir metin oluşturduk. Ben bir gece oturdum yazdım, sonra Gülsen'in şiirler seçerek katkısı oldu. Oradaki işçilerin yazıp çadırlara astığı şiirleri de okuduk. Bunlar bizim filme kattığımız boyut oldu.

Sadece Tekel işçilerinin değil, diğer işçilerin de dayanışma için o gün orada toplanması, özellikle iktidara karşı bir tavır koymaları açısından önemliydi. İşçi sınıfının ortak tavrıydı. Hükümet görmezden geldi, günler geçti, orası bir çadırkent döndü. Diğer sektörlerdeki işçilerin de dayanışması ile birlikte sadece Tekel işçilerinin değil Türk işçi sınıfının iktidara karşı duruşuna dönüştü.

Bugüne kadar işçi sınıfı sürekli öfke içerisinde çalışan, yemek yiyen, dolaşan, sert tipler olarak gösterildi. Bunun değişmesi gerektiğini düşünüyorum. İşçi halay çeker, dans eder, güler, espri yapar yani yaşar. Bunu da kırmak istedim. Buluşmada benim tanık olduğum coşku, kararlılık ve direnç vardı. Filmimde de bu noktaları korumaya çalıştım. Tekel işçileri seyrettiklerinde "İşte biz buyuz" desinler.

Gülsen Tuncer: Sendikacılık yaptım.

Engin Ayça ve Gülsen Tuncer
Fotograf: Gonca Şahin

70'li yıllarda maden işçilerinden grevin ne olduğunu öğrendim. Kendimin de işçi olduğunu öğrendim. Etrafımdaki arkadaşlar bunu duyduklarında tepki gösterdiler, "Ne yani biz işçi miyiz, amele miyiz?" diye. "Evet ben işçiyim, sigortalıyım..." Sanatçılar-aydınlar sınıfı ayrı işçi sınıfı diye birşey yok, hepimiz aynı kabın içerisindeyiz. 12 Eylül'den sonra unutturulan emek kardeşliği, sendika, proleterya, sendikacı kavramları tekrar gündeme geldi, hayat dayattı ve bu kelimelerin içi dolmaya başladı. Proleter edebiyatında şöyle bir tabir var: "Uyuyan dev uyandı". Dev olduklarının farkına vardılar. "Zincirlerinden başka kaybedecek şeyleri yok", "Uyuyan dev", bunlar bana çok basit ve içi boş imajlar geliyordu bunca yıldır sendikaların içerisinde yer almış biri olarak. Hayır, bunların çok doğru tanımlar olduğunu gördüm. Orada muhafazakâr olarak nitelendirilebilecek, namazında niyazında, belki karısını sokağa bırakmayan, kızını okula yollamayan işçiler kış ortasında havuza girerek

direndiler. Bu manzarayı izlerken görüntülerin çağırıldığı, taşıdığı şiirler oldu. Engin'in sinemasını da artık tanıyorum, birçok işte birlikte taşındık. Bir de kadın ve erkek sesinin birlikte kullanılması özel bir tercih oldu. Özellikle belirtmenizi rica ediyoruz, Tekel işçilerine armağanımızdır bu film, hiçbir maddi kazancımız olmayacak!

Yönetmen: Tamer Gören

Süre: 14 dk

"Özelleştirme kapsamında iktidar tarafından birçok kurum satıldı. PETKİM, Erdemir, Tüpraş, Seka ve birçoğu, Tekel'de bunlardan biri. Tekel işçileri mağdur edildi, hakları ellerinden alındı. Bu hak arayışı-film çekmemde- bir neden olabilirdi. 25 Aralık'ta Tekel işçileri Ankara'ya geldiler. Türkiye'nin ortasında Ankara'nın göbeğinde çadırlardan kent oluşturdular.

Bizde Ankaralı amatör tiyatrocular olarak onların

bu anlamlı direnişlerine katılmaya, tanıklık etmeye karar verdik. Çadırlarına misafir olduk. Aşlarını paylaştık. Bu arada ben kameramla, kendimce görüntüler çekmeye başladım. Her görüntü bir yaşam oldu benim için, kendi içinde bir derdi vardı. Sonunda, yani direnişin 70.gününde Samsun-Bafra işçileriyle bu sıkıntıları anlatmanın derdini güttük ve film çekmenin (teknik olanaksızlıklara rağmen) orada yaşananların, bu dille yani filmle anlatılmasını uygun buldum. Çünkü bu sayede birçok insan yaşananlara tanıklık edebilecek..."

Direnişçi
Yönetmen: Murat Utku
Süre: 46 dk

"Özelleştirme politikaları, bu politikaların toplum üzerinde yarattığı keskin travmatik dönüşümlerden birine karşı, işçi sınıfının verdiği mücadeleyi belgelemek istiyordum. Direnişin neredeyse en başından 78'inci gününe kadar, çeşitli kereler yaptığım İstanbul - Ankara yolculukları yıllardır neredeyse tamamen unutulmuş direniş kültürünün yeniden uyanışına içeriden bakmaktı. O yolculuklar, sürekli insanın aleyhine evrilen küresel ekonomik değişime koşut olarak Türkiye'yi yönetenlerin de 1980'li yıllardan bugüne yaratacağı toplumsal yıkıma rağmen meylettığı özelleştirmeler gibi neo-liberal ekonomik darbelerin, 4/C gibi insan emeğini değersizleştirmeyi hedefleyen sosyal politika enstrümanlarına başkaldırının kayda alınması anlamına geliyordu. İşçi sınıfı tarihini şekillendirecek bu mücadeleye tanıklık etmek, elden gelen katkıyı sunmak istiyordum.

Filmi çekmeye karar vermem ile birlikte çevremdeki insanların akıl almaz özverisi, daha hazırlık aşamasında sorunun çözümüne katkı koymak isteyen kolektif bir adıma dönüştü. Gerek çekim ekipmanının sağlanması, gerekse filmin kurgusu ile ilgili sürecin işlemesi ve filmin sonuçlanmasına kadar geçen zaman içerisinde, bu kolektif bilinç daha da cesaret verici oldu.

Özelleştirme politikalarının yarattığı mağduriyet karşısında Tekel işçisinin kendiliğinden yarattığı ivme, neo-liberalizmin saldırgan politikalarının deşifre edilmesi, işçi sınıfının hiç değilse bir bölümünün yıllar sonra kaçınılmaz gibi gösterilen kötü sona itirazı belgelenliydi. Dolayısıyla sinemanın dili ile dayanışmanın dilini ortaklaştırmak, yükselen milliyetçi - faşizan politik dile ve tavra rağmen işçi sınıfının mücadelesi ile birlikte bir arada yaşam kültürünün yeniden ülkeye hatırlatılmasına bir katkı sunmayı amaçlıyorum."

70. Gün

Direnin Belgesi
Yönetmen: Onur Temel
Süre: 22 dk.

“İşçiler ve destekçilerinin bu sıra dışı direniş öyküsünü, ulusal medya da yeteri kadar ele alınmaması ve dikkat çekilmemesi, 'Direnin Belgesi'ni hazırlamaya iten başlıca sebeptir. Çadır kentteki 78 günlük mücadelenin bir başlangıç olduğunu umarak, bu kayıtlı işçilere ve destekçilerine artı bir motivasyon oluşturabilmek yegâne amaca dönüşmüştür.

Birkaç sinema öğrencisi arkadaşla kalkıp Ankara'ya gittik. Aslında başka bir hikâyenin peşindeydik (kurmaca). Ancak çadır kentin ve işçilerin iradesi-

ni ve hayata karşı duruşunu fark edince kayıt altına almamız gerekenin aslında bu direnişin öyküsü olduğunu fark ettik. Çalışmamızın ilk günlerinde Hamdullah Uysal'ın vefatı ve AKP merkez binasının işgali sonrası göz altılar gerçekleşmişti. Tüm bu gerginlik içerisinde işçiler ve destekçileriyle doğru iletişim kuramadık. Bununla birlikte kullandığımız kameralar işçiler arasında polis kamerası olarak adlandırılıyordu. İşçilerin haklı tepkileriyle karşılaştık ve uzunca bir süre kendimizi ifade etmekle aslında haklı mücadelelerini desteklemek için yanlarında olduğumuz anlatmakla geçirdik. Çekim aşaması boyunca çadır kentte konakladık. İşçiler sonraki günlerde üniversitemizden gelen arkadaşlara bir çadır tahsis ettiler. Ekip

olarak çadırda konaklamak ve birlikte halay çekip birlikte yürüme olağanüstü bir deneyim yaşattı. Umarım bu duyguları bir nebze olsun perdeye taşıyabilmişizdir.

Ezilenin yanında olmak asıl tarafsızlıktır. Yoksa egemen ideolojinin dayattığı tarafsızlık ilkesi sadece sömürüye, işkenceye, adeletsizliğe göz yummaktan başka bir şey değildir. Sinema okullarında belgesel sinemacılığı ele alındığında objektif nesnel bir yaklaşımdan bahsedilir. Ancak Ankara'da çadır kentte olmak, 'tekel' olmak başlı başına bir saf belirlemedir. Sinematografik olarak da üslup olarak da, akademik veya egemen otoritenin anladığı bir tarafsızlığı yansıtmadığım için oldukça memnunum.”

Direnin Simgesi: TEKEL İşçileri
Yönetmen: Cem Artantaş - Nedim Ozan Tekin
Süre: 18 dk

“Son dönemin en vurguncu ve en geniş kapsamlı satışı British American Tobacco'ya yapılmıştı. Kısa bir süre sonra adına özelleştirme denen bu sürecin, işçi ve emekçilere yönelen yüzü açığa çıktı. Binlerce Tekel işçisi, işsiz kalma gerçeğiyle karşı karşıya kaldı.

Tekel işçilerine yapılan bu haksızlığın gün gelip diğer işçilere, memurlara, çalışanlara yapılmama ihtimalini kim garanti edebilirdi? Bu nedenle bu mücadele sadece Tekel işçilerinin mücadelesi olmaktan çıkıp, toplumun tüm kesimini kapsayan bir demokratikleşme hareketi haline geldi. Çaresiz kalan Tekel işçileri kazanılmış haklarını kaybetmemek için Ankara'ya gelerek, 78 gün süren tarihi bir direnişe imza attılar.

Bu direniş şimdiye kadarki işçi

hareketleri içinde, kadınların ve çocukların daha çok aktif olduğu bir eylemdi. Karne tatilinin bu günlere denk gelmesiyle birlikte, karı-koca, çocuk-çocuk bu harekette yer aldı. Haklarını geri alabilmek için, daha önce hiçbir eylemde dahi bulunmamış aileler sıcak evlerinden uzakta Ankara'nın soğuk kaldırımlarında, naylon çadırlarda gecelerini geçirdiler.

Türkiye ve dünya işçi sınıfının mücadelesinde önemli bir yer tutan bu direnişin 72. gününde Hamdullah Uysal isimli Tekel işçisi, alkollü bir sürücünün çarpmasıyla hayatını kaybetti.

Fotoğrafın sadece bir fotoğraf olmadığı, kitlelere ulaşmakta ve kamuoyu desteği yaratılmasında önemli ve etkin bir araç olduğunu düşünen sorumlu fotoğrafçılar olarak bu tarihi sürece kayıtsız kalamazdık. Yaşanan süreçlerin geleceğe aktarılması, Tekel direniş şehidi Hamdullah Uysal'ın unutulmaması, mücadelesinin yarınlara taşınması ve işçi sınıfının yüz akı olan

Tekel işçilerinin sesini dünyaya duyurulması gibi ortak kaygılarla yola çıktık. Bu çalışmalar Hamdullah Uysal anısına hazırlanmış olup, direnişin önemli adımları özellikle medyaya yansımayan detaylarıyla anlatılmaktadır.

Dört AFSAD'lı fotoğrafçı olarak bu çalışmaları tamamladık. Gün içinde doğaçlama olarak kendiliğinden yön değiştiren bir işçi hareketi olması çalışmayı zorlaştıran sebeplerden birisiydi. Fotoğrafçılar olarak bizde eyleme paralel olarak anlık olarak planlarımızı değiştirmek ve her an, her ortamda yaşananları detaylarıyla fotoğraflamak zorundaydık. Çalışmalarımızın farklılığı, sadece fotoğraflardan oluşmaması ve ortamda yapılmış olan ses kayıtları ile desteklenmiş olmasıdır. Toplamda yaklaşık 6000 adet fotoğraf elenerek, konu, tekrara girmeden farklı yönleriyle ele alınmaya çalışılmıştır. Biçimsel özellikleri değil içerdiği bilgiyle ön plana çıkan fotoğraflar tercih edilmiştir.”

Gördüğümüz Kendi Yüzümüzdür-TEKEL Direnişi
Yönetmen: Ahmet Özer
Süre: 58 dk.

“Tekel direnişi, emek mücadelesinin yıllardır üzerinde bulunan ölü toprağının atılmaya başlandığı dönemin habercisi olarak çıktı karşımıza. İşçi sınıfı hareketinin, topyekûn bir güvencesizlik hareketi haline gelme potansiyelini göstermesi bakımından çok önemli bir moment olan Tekel direnişinin hangi koşullarda yürütüldüğünü anlamak, önümüzdeki dönemin mücadele hattının ihtiyaçlarını kavrayabilmek açısından önemli olacaktı. Böyle bir noktadan hareketle, Tekel direnişi sürecini belgesel haline getirmek ve sınıf mücadelesinin deneyimleri yaygınlaştırmak bizim çıkış noktamızı oluşturdu.

Ankara'da sinema çalışmaları yürüten bir grup arkadaşın, Tekel direnişinin heyecanı ile bir araya gelerek bir belgesel hazırlama tartışmasıyla başlayan çabamız, direniş çadırlarının söküldüğü güne kadar sürdü. Çalışmalarımızı, direniş alanından yapılan sendika.org canlı yayınlarını da katarak yürüttük.

“Gördüğümüz Kendi Yüzümüzdür-TEKEL Direnişi” belgeselini, Tekel direnişinin içinde gerek destekçi gerek işçi olarak yer alanların emeğiyle oluşturduk. Belgesel teknikleri ve sinematografik kaygıları kenara itmeden işçilerin gözünden aktardığımız bir öykü oluşturmaya çalıştık.”

Ölmek Var, Dönmek Yok!
Yönetmen: Ankara NHKM Sinema Topluluğu
Süre: 18 dk.

“Tekel işçilerinin eylemini Abdi İpekçi Parkı'na geldikleri akşamdan başlayarak kaydetmeye, görüntülemeye başladık. Bir belgeselci olarak belgeleme güdüsüyle -sadece o an için- görüntülüyorduk. Abdi İpekçi Parkı'ndaki polis saldırısı sırasında parktaydık ve eylemi görüntülemeye, röportajlar yapmaya devam ediyorduk. O hafızalara kazınan görüntüler gerçekleşmeye başladığında donup kaldık. İşçilerle birlikte gaza ve basınçlı tüplerden düşmanca fıskırtilan can yakan sıvıya maruz kaldık.

O andan sonra sanırım, eylem Türk-İş'in önüne taşındığından itibaren, artık bu süreç bir belgeselin konusu olmalı, bizim bu direnişin belgeselini yapmamız gerek dediğimizi hatırlıyorum. Artık ilk önceliğimiz eylemi belgesel için görüntülemektir. Oldukça kısıtlı ve amatörce çalışmak zorunda kaldık. Başlangıçta

ekipman olarak sayabileceğimiz sadece basit bir mini dv kamerası vardı. Bu işi profesyonel, yarı profesyonel kişiler dışında büyük çoğunluğu amatörlerin oluşturduğu bir toplamdaki ve yardımını, ekipmanını esirgemeyen, profesyonel olsun, amatör olsun, dostlarımızdan oluşan ekibimizi bu süreçte oluşturduk.... Farklı ellerden çıkan görüntüler biraz amatörüğümüzü hatırlatsa da şu an iyi bir ürün çıkardığımızı düşünüyoruz. ‘Ölmek Var Dönmek Yok’ bir belgesel film olma iddiası taşımaya da ilk ürün olarak oldukça iyi olduğunu dü-

şünüyoruz. Filmi direniş bitmeden göstermek istediğimiz için direniş bitmeden tamamlamış olmak istiyorduk. Yaygın olarak tekellerin yaşadığı yerlerde de gösterilecek, “direnişin propagandasını” da yapan kısa belgesel olmasına çalıştık. Bir hafta boyunca geceli gündüz kurgusuyla uğraştık ve şubat ayı sonunda tamamladık. Şu an daha uzun metrajlı, belgesel film olma iddiası taşıyacak bir film hazırlıyoruz. Bu festivale yetişmedi ama önümüzdeki festivalde paylaşmak istiyoruz. Işığımız bol olsun!”

Tekel Ateşi
Yönetmen: Meltem Başer - Ali Haydar TOMBAK
Süre: 14 dk.

Meltem Başer: “Tekel direnişi tarihi bir olaydır. Amacımız bu direnişin nedenlerini ve bu süreçte yaşananları anlatmak ve bu direnişi sinema yoluyla mümkün olduğu kadar çok insana ulaştırmaktır.

Tekel direnişi ile biz de belgesel sinema adına çok şey öğrendik. Yaşayarak öğrenmek bizim en büyük avantajımızdır. Çadırkent sürecinde bir çok hayata tanıklık ettik. Başlangıçta kafamızda belli bir kurgu yoktu, anlatmak istediğimiz çok şey vardı. Dolayısıyla orada olan her şeye tanık ve dahil olarak başladık.

Türkiye’de belgesel sinema seyircisi gerçekten çok az. Sinemanın eğlence kültürüne dönüşümü ile aslında şaşılacak bir durum değil bu. Bizim amacımız, elimizden geldiğince Tekel direnişi hakkında bilgi vermek, izleyenleri filme dahil edebilmek, ancak, bilgi verirken de estetik anlatımı da göz ardı etmemekti. Özellikle izleyicinin filminden kopmasını sağlamak istedik. Bu nedenle filmin ritmini elimizden geldiğince yüksek tuttuk. Filmdeki röportajlar ve müzikler de dahil her şeyi izleyici ile empati kurmaya çalışarak kullandık.”

Ali Haydar Tombak: “Türkiye’nin başkenti Ankara’da, Ankara’nın göbeği Kızılay-Sakarya’da aylardır sokakta yaşayan insanlar vardı, Tekel işçileri... Bu insanlar kurdukları çadırlarda yatıp

kalktılar, her gün eylem yaptılar, her gün ateş yaktılar... Meclis sadece birkaç kilometre ötede idi. Biz de... Ama biz o kadar ötede kalmadık. Çadırkent’e girdik. Çoğu zaman kamerasızdık. Ama kameramızın olduğu zamanlar da oldu. Saatlerce görüntü kaydını aldık. Sonucu bu...

Çekimleri yaparken aklımızda oluşan çok fazla şey vardı. Orada binlerce insan vardı ve onlarcası ile arkadaş olduk. Her

insan ayrı bir hikaye, her çadır ayrı bir dünya. Malzeme çoktu. Anlatacaklarımız çoktu. Biz genel bir görünüm gösterdik. Basit ve genel bir görünüm...

Filmde sinemasal olarak iki şey önemli. Birisi, insanlara kaba olarak Tekel direnişi göstermek, birisi, izleyiciyi sıkmamak. Bu ikisini başardıysak, amacımıza ulaştık, ne mutlu bize...”

Festival programındaki Tekel direnişini konu alan diğer filmler şunlar:

İstanbul 4 Şubat Grevi
4’09”, 2010

Yönetmen, Yapımcı, Kurgu: Emir Çelik

Kadınlar Tekel
20’, 2010

Yönetmen: İdil S. Soyseçkin - Cevahir Özgüler
G. Yönetmeni: İdil S. Soyseçkin
Kurgu: İdil S. Soyseçkin - Cevahir Özgüler

TEKEL 51
51’, 2010

Yönetmen, Kurgu: Ülkü Akgün, Nurfen Bakır, Erdal Bilici, Burak Öz, Semir Sezerer, Cem Yıldırım

Direnış Sokağı
20’, 2010

Yönetmen, Kurgu: Aynur Özbakır

Fatih Pınar’dan Fotoröportajlar

4’ + 6’, 2010
Fotoröportaj: Fatih Pınar

Ölmek Var Dönmek Yok (Fotoröportaj)

14’, 2010
Fotoröportaj: Nedim Ozan Tekin, Hüseyin Türk, Nail Yollu

“Bu film, özelleştirmeye başlayan süreçte 4/c geçici işçi statüsüne geçmeyi reddeden TEKEL işçilerinin 15 Aralık 2009 tarihinde Ankara’da başlayan direnişlerini belgelemek ve onurlu direnişlerinde seslerini duyurmalarına aracılık etmek amacıyla hazırlanmıştır.

TEKEL işçileri Ankara’nın göbeğinde ilk direnişlerine başladıktan ve eylem dalga dalga geniş toplumsal kesimleri etkisi altında aldıktan sonra, TEKEL işçilerinin yalnızca hükümetin özelleştirme yanlısı politikalarına karşı değil, aynı zamanda açlıkla ve

soğukla giriştikleri mücadelesine filmi hazırlayanlar kayıtsız kalmak istemedi. Yayın Kurulu Üyesi oldukları Fotoğrafya Dergisinin de desteğini alarak, Direnişin belgelenmesine yönelik çalışmalara başlandı. Farklı bölgelerden gelen işçiler, öğrenciler, sivil toplum örgütleri temsilcileri, fotoğrafçılar ve esnafla yapılan röportajlarla Direniş tüm yönleriyle gösterilmeye çalışıldı.

Bu filmle, özelleştirme sürecinin yıkıcı etkilerinin TEKEL işçilerinin eylemi aracılığıyla ortaya konması ve yaklaşık 20 yıl kadar önce Bahar

Eylemleri adıyla bilinen işçi eylemlerinden sonra en kararlı ve güçlü işçi eylemini belgelemek ve bu eyleme destek vermek hedeflenmiştir.

Özelleştirmelerin ardında yatan gerçek, TEKEL işçileri eylemiyle bir kez daha kamuoyunun gözleri önüne serilmiştir. Bu süreç sonunda insanların kazanılmış haklarını yitirmekte, daha fazla yoksullaşmakta ve kamusal kaynaklar yok pahasına ulusal ve uluslar arası tekellere devredilmektedir. TEKEL işçilerinin eylemine destek vermek, kamusal varlıklarımıza sahip çıkmakla özdeş hale gelmiştir.

TEKEL işçilerinin kendiliğinden ve sınıf bilinci olmadan başlattıkları bu eylem, zamanla toplumun geniş katmanlarının sesi olmuş ve mücadele etmenin gücünü ve gerekliliğini hatırlatmıştır. Bu yönden tarihsel bir anlam taşıyan TEKEL İşçilerinin Direnişini toplumsal hafızaya kazımak için belgelemek, filmi hazırlayanların temel hedefi olmuştur.”

Tekel İşçileri Direnişi
Yönetmen: Yağmur Dolgun- Meryem Akköse
Süre: 19 dk.

Somers Town

2008, 71'

Yönetmen: Shane Meadows

Senaryo: Paul Fraser

Kurgu: Richard Graham

Görüntü Yönetmeni: Natasha Braier

Müzik: Gavin Clarke

Oyuncular: Piotr Jagiello, Ireneusz Czop, Perry Benson, Thomas Turgoose, Kate Dickie, Wojciech Olczak, Wojtek Macierznski, Ben Porter Tommo, Midlands'deki yalnız ve zor hayatından kaçıp Londra'ya gelir. Polonyalı bir göçmen olan Marek ise, hevesli bir fotoğrafçı-

dır ve inşaat işçisi olan babasıyla birlikte yaşamaktadır; ancak böylesi bir yaşamdan da mutlu değildir. Yaşamlarına anlam katmak için mücadele veren bu iki kişi Londra'da, Somers kasabasında karşılaşırlar. Marek, babasından gizlice Tommo'yu eve alır ve birlikte yaşamaya başlarlar. Marek, bir kafede garsonluk yapan Fransız Maria'nın fotoğraflarını çekmeyi zaten takıntı haline getirmiştir ve artık Maria her ikisinin de saplantısı olmuştur. Maria aniden Marek ve Tommo'nun hayatından çıkınca gençler kendilerini yeniden mahrumiyet içinde hissetmeye başlarlar.

Ödüller: 2009, Londra Film Eleştirmenleri Yılın Genç İngiliz Oyuncusu

Emekçilerin Düşü

2007, 50'

Yönetmen: Tran Phuong Thao

G. Yönetmeni: Tran Phuong Thao

Vietnam'ın başkenti Hanoi'ye gelen binlerce köylü kızı her sabah iş bulma umuduyla banliyölerdeki evlerinden çıkıp yola koyulur. Loan ve Ngah da binlerce hemsini gibi formlar doldurur ve iş görüşmelerine gider. Ancak sonuç alamazlar. İki genç kız birbirlerini yüreklendirir ve teselli ederler. Umutlarından, hayal kırıklıklarından, parasızlıktan ve aşktan konuşurlar. Ne küreselleşme ne de çektikleri sıkıntılar onların hayata karşı arzusunun önüne geçer.

Keşifler Atlası-Tuzun Öyküsü

1999, 30'

Yönetmen: Handan Türkeli

Senaryo: Handan Türkeli

Müzik: Serdar Ateşer

Kurgu: Ahmet Can Çakırca

İç Anadolu bozkırında vaha gibi beliriveren Tuz Gölü, Türkiye'nin en büyük tuz üretim merkezidir. Yaz sonuna doğru beyaza bürünür göl. Tekel'e bağlı tuzlalarda yılın on bir ay boyunca tuz üretimi devam eder. İnsan gücü üzerine kurulu düzeneklerde gece gündüz, dört mevsim devam eden tuz üretimi yorucu bir süreçtir. Tuzda çalışan mevsimlik işçiler ise ayrı bir hikâyedir. Çoğu Doğu Anadolu'dan gelir ve aylarca bekâr odalarında yaşayarak, evinden ve ailesinden uzakta, güç koşullarda yaşam mücadelesi verirler.

Duma duma dum

11', 2010

Yönetmen: Emrah Saltık

Yapımcı: Baran Şaşoğlu

Senaryo: Emrah Saltık

Görüntü Yönetmeni: Deniz Eyüboğlu

Kurgu: Özgür Balcı

Yasadışı bir örgüte ait olan hücre evine yapılan silahlı polis baskını ve akabinde gelişen olaylar anlatılmaktadır. 'Duma duma dum', Küba devriminin yarattığı toplumsal gelişme projesine dahil olan kasaba insanların hikâyesini aynı zamanda.

Olmasa

2010, 60'

Yönetmen: Filiz Gazi

Senaryo: Filiz Gazi

Görüntü Yönetmeni: Onur Demir

Kurgu: Elif Miral

Müzik: Murat Cem Dinler, Anıl Çiftler

'Olmasa', "Kent" olgusuyla karşımıza çıkan tüm kavramların hayatımızdaki karşılığını bulmaya çalışmaktadır. Belgesel, kentlerin gönül çelen kalabalıklarının arasına sızar ve sorar. Bu kentte "Olmasa" dediğiniz şey... "Ne olmasa?" Filmin içeriği aynı soruya verilen yanıtlardan oluşmaktadır. Kimi bu kentteki yoksulluktan, kimi gökdenlenlerden; kimi anlamsız, militarist sokak adlarından... Ve daha neler neler...

Kuhle Wampe ya da Dünyanın Sahibi Kim?

1932, 71'

Yönetmen: Slatan Dudow

Senaryo: Bertolt Brecht, Ernst Ottwald

Oyuncular: Hertha Thiele, Ernst Busch, Martha Wolter, Lili Schoenborn-Anspach

Film adını Berlin yakınlarında kurulan bir çadır kampından almaktadır. Kuhne Wampe Berlin lehçesinde 'boş mide' manasına da gelmektedir. Dudow'un bu yapıtı Weimar dönemi Almanya'nın görülmesi gereken eserlerinden biridir. Senaryosu Bertolt Brecht ve Ernst Ottwald tarafından tasarlanmış ve yazılmıştır. Brecht bazı bölümleri kendisi yönetmiştir. Hitler, Kuhne Wampe'nin 1932'deki galasından dokuz ay sonra iktidara gelir. Nazi iktidarınca yasaklanan film onlarca yıl gözlerden uzak kalır.

Gazap Üzümleri

1940, 128'

Yönetmen: John Ford**Senaryo:** Nunnally Johnson**G. Yönetmeni:** Gregg Toland**Yapımcı:** Nunnally Johnson & Darryl F. Zanuck**Oyuncular:** Henry Fonda, Jane Darwell, John Carradine, Charley Grapewin, Dorris Bowdon, Russell Simpson

Hikâye, Büyük Buhran döneminde Oklahoma'daki bir çiftlikte başlamaktadır ve cezaevinden çıktıktan sonra ipotek nedeniyle çiftlikleri ellerinden alınan ve kendi topraklarından atılan ailesini bulmaya çalışan Tom Joad etrafında şekillenmektedir. Tom, ailesinin kendi çiftliklerinden çok uzakta olmayan amcasının çiftliğine gittiğini öğrenir ve oraya doğru yola koyulur. Oraya ulaştığında amcasının çiftliğine de ipotek nedeniyle el konulduğunu öğrenen Tom, tüm ailesini yanına alarak iş bulmak ve daha iyi bir yaşama kavuşmak amacıyla Kaliforniya'ya doğru hareket eder. Ancak yol boyunca Kaliforniya'nın da başka yerlerden farkı olmadığını anlayan pek çok kişi ile tanışır; oraya ulaştıklarında ise dinledik-

lerinden çok daha kötü bir manzara ile karşılaşır. İş bulmak çok zordur ve ücretler de çok düşüktür. Büyük Buhran'ın etkileri her yeri sarmıştır ve herkes iş aramaktadır.

Ödüller

1963, Blue Raibbon En İyi Yabancı Film Ödülü

1941, Oscar En İyi Yönetmen Ödülü

1940, NYFCC En İyi Yönetmen Ödülü

Bolivya Topraksız Kır İşçileri Hareketi

2010, 20'

Yönetmen: Dilek Çolak**Yapımcı:** Dilek Çolak**Kurgu:** Dilek Çolak

1953'te Bolivya'da "Toprak, onu işleyene ve ona emek harcayana aittir" sloganı ile bir toprak reformu yapılır. Fakat üzerinden yıllar geçmesine rağmen bu reform uygulanmaya koyulmaz. Bunun üzerine işleyecek tek bir karış toprağı bile olmayan köylüler Bolivya topraksız kır işçileri hareketi adı altında birleşerek ve yasanın kendilerine verdiği haklara dayanarak toprak işgal etmeye ve üzerinde yaşamaya, ekip biçmeye başlarlar. Bu belgesel Bolivya'nın değişik bölgelerinde yayılmış topraksızların hayatta kalma öyküsüdür.

Madencilerin Anıları

2008, 60'

Yönetmen: Pashalis Papapetru**Görüntü Yönetmeni:** Nicos Avraamidis**Müzik:** Pambos Sakkas

Belgesel Kıbrıs işçi sınıfının oluşumunda tarihi bir yere sahip olan 1948 Lefke Maden Grevi'ni yaşayan, yaşlı madenciler ile röportajlar eşliğinde kısa bir Kıbrıs tarihi niteliğinde. Belgeselde adanın tarihi; askeri ve stratejik öneminden yola çıkılarak anlatılırken, ada halkının bakır ve madencilik ile olan ilişkisi de ayrıntılı olarak ortaya konuluyor. 1948 yılında Kıbrıslı Türk ve Kıbrıslı Elen işçilerin, bir ABD firması olan CMC karşısında ortak olarak gerçekleştirdikleri grev, adanın emekçi halklarının ortak hafızasında hâlâ tazeliğini korumakta, sonradan yaratılmış yapay milliyetçi ayrımların anlamsızlığını ortaya koymaktadır.

Mürşid'i Gülle

2009, 17'

Yönetmen: Murat Çınar**Kurgu:** Murat Çınar**Senaryo:** Murat Çınar**Oyuncular:** Mourshid Islam, Michele Dimitru, Ulla Islam

Bangladeş'ten İtalya'ya gelen Mürşit'in hikâyesi. Pek çok memleketlisi gibi mülteci olarak geldiği bu yeni ülkede Mürşit de gül satarak geçimini kazanmaktadır. Son derece yoksul bir hayat sürdürmektedir. İtalyanlar'ın gözünde Bangladeşli gül satıcılarının birbirinden farkı yokken, Mürşit zorlu hayatın içindedir. Sıradan bir milli maç bile onun akşamı beş kuruş kazanmadan kapatmasına yol açabilmektedir.

Wobblies

1979, 90'

Yönetmen: Steward Bird, Deborah Shaffer

'Wobblies', 1905 yılında kurulan radikal bir işçi örgütüne verilen takma isimdir. Dönemin diğer sendikalarının aksine, son derece demokratik nitelikli bu örgüt, cinsiyete ve etnik kökene bakmadan herkese kapılarını açar. The Wobblies hafızalardan büyük ölçüde silinmiş bir örgütün gözünden geçmiş ve günümüzü yeniden değerlendirmeye dair yapılan ender ve zorlu bir davet.

Bedel

2010, 15'

Yönetmen-Senaryo: Nail Pelivan, Turgut Baygın**Görüntü Yönetmeni:** Nail Pelivan**Müzik:** Ata Güner**Oyuncular:** Yavuz İmsel, Refik Gürbüz

12 Eylül darbesinden 30 yıl sonra... Yavuz, yıllar önce en yakın arkadaşı Refik'i polise ihbar eder. Refik hapsede yatarken, Yavuz da bu süre içerisinde kendiyi hesaplar. Refik hapisten çıktıktan sonra uzak ve kimselerin olmadığı bir köye yerleşir. Yavuz onu arar ve bulur.

Demir Yiyenler

2007, 85'

Yönetmen: Shaheen Dill-Riaz**Senaryo:** Shaheen Dill-Riaz

'Demir Yiyenler' hurdaya çıkan gemilerin parçalanması endüstrisinde çalışan işçiler üzerine etkileyici bir film. Bu endüstride, şu anda 3 milyon işçi çalışmaktadır ve IMF ve Dünya Bankası tarafından uluslararası kimya şirketleriyle rekabeti ortadan kaldırmak için özellikle tahrip edilen jüt tekstili endüstrisinin yerine geçmiş durumdadır. Bu sektördeki işçiler günlük 70 cent karşılığında çalışma gibi vahşi bir sömürü ile karşı karşıyadır ve vücutlarına ve hayatlarına ciddi zararlar veren sağlıksız ve güvencesiz koşullar altında çalışmaktadır. Sendikaların olmadığı bu endüstride, işverenler zararları dikkate almadan işçileri bu şekilde çalışmaya zorlamaktadır.

11'e 10 Kala

2009, 110'

Yönetmen-Senaryo: Pelin Esmer

Yapımcılar: Nida Karabol Akdeniz, Tolga Esmer, Pelin Esmer

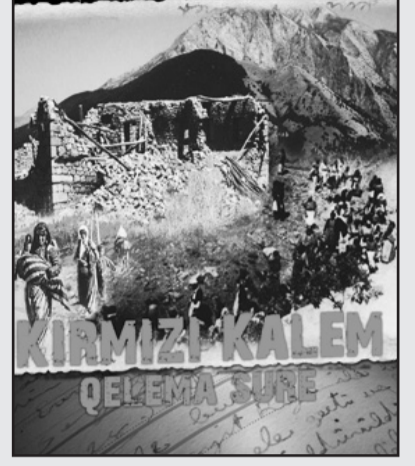
Görüntü yönetmeni: Özgür Eken

Oyuncular: Nejat İşler, Mithat Esmer, Tayanç Ayaydın, Laçın Ceylan

Mithat Bey, yıllardır biriktirdiği koleksiyonlarını her türlü tehdite karşı korumayı başarmıştır. Köyünden İstanbul'a geldiğinde apartmana kapıcı olarak giren Ali, bir süre önce ailesini köye geri yollamıştır. Apartmanın diğer sakinleri binayı yıkıp yeniden inşa etmeyi tercih edince, Mithat Bey'in koleksiyonları uğruna verdiği savaşların en zor-

lusunu başlar. Bina yıkılırsa Mithat Bey koleksiyonlarını kaybedecektir, Ali de hem evini, hem işini. Artık apartman, yalnız yaşayan bu iki adamın ortak kaderidir.

Ödüller: İstanbul Uluslararası Film Festivali Jüri Özel Ödülü, Adana Altın Koza Film Festivali En İyi Film, En İyi Senaryo, Ortadoğu Uluslararası Film Festivali En İyi Ortadoğu Yeni Yönetmen Ödülü, Tromso Uluslararası Film Festivali FIPRESCI Ödülü, Nürnberg Türkiye-Almanya Film Festivali En İyi Film, Sinema Yazarları Ödülü, Ankara Film Festivali En İyi Yönetmen, Onat Kutlar - En İyi Senaryo, En İyi Sanat Yönetimi, Cinema Novo Film Festivali Büyük Jüri Özel Ödülü, Genç Jüri Özel Ödülü, Tetouan Film Festivali Jüri Özel Ödülü

Kırmızı Kalem

2009, 70'

Yönetmen, Yapımcı: Özgür Fındık

Senaryo: Emirali Yağan

Müzik: Erdoğan Emir

Kurgu: Emil Kızıldağ

Film, 1990'lı yıllarda yaşanan köy boşaltmalarla 1937-38'de yaşanan olaylar arasında, o günleri yaşamış insanların ifadelerine başvurarak bağ kuruyor.

Karun ve Çöp Kutusu

2010, 18'25"

Yönetmen, Senaryo: Sayat Dağlıyan

Yapımcı: Sar Tv Yapım

G. Yönetmeni: Sayat Dağlıyan,

Aleks Arman Erkunt

Müzik: Gomidas, A. Khachaturian,

Alexandros Sharakan-Julius Fucik

Oyuncular: Artür Manukyan, Lara

Narin, Raffi Etyemez, Aleks Arman

Erkunt, Agop Küpeli, Nor Zartok

1995 yılında Çöp Kutuları içlerine yerleştirilen bombalar yüzünden yasaklandı. Çöp kutularının neden yok olduğu sorusuna cevap arayan kütüphane memuru "Yere Çöp Atamayan Adam" 1 Mayıs 2009 günü her şeyin ortasında kalacaktır. Unuttuğumuz insanları hatırlarken 1 Mayıs 2009 günü görmediklerimize bir grup İstanbullu Ermeni'nin gözünden tanıklık edeceğiz 80'de ettiğimiz gibi!

Kahpe Devran

21', 2009

Yönetmen, senaryo: Cahit Çeçen

Yapımcı: Ahmet Çeçen

Görüntü Yönetmeni: Serhat Dumlu

Müzik: Evin Salgut Şahin, Oktay

Şahin, Bahar Adıgüzel

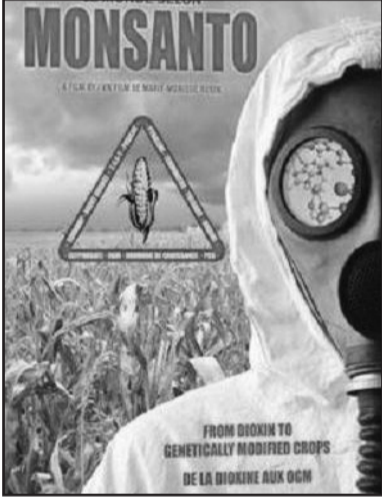
Oyuncular: Musa Karagöz, Hasan

Gençer, Metin Demir

Sıradan üç insanın sıradan yaşam hikayeleri.

Ödül

10. Kısa Uluslararası Kısa Film Festivali, En İyi Belgesel Film Ödülü

Monsanto'nun Gözünden Dünya

2008, 108'

Yönetmen, Senaryo: Marie Monique Robin

Genetiği değiştirilmiş organizma üreticileri arasında ilk sırada bulunan Monsanto, bir asırlık faaliyeti sırasında en zehirli ürünlerden bazılarının satışına imza atar. Özenli bir araştırmanın ardından bu filmde, şirketin tarihi gözler önüne serilmekte, yayınlanmamış belgeler ve ilk elden tanıklıklar aktarılmaktadır. Günümüzde Monsanto genetiği değiştirilmiş tohumlar sayesinde çevreyi kirlenmeden gezegendeki açlığı giderme iddiasında. Peki geçmişine göz attığımızda buna inanılır mı? Yönlendirilmiş haberler, gizli pazarlıklar, baskı taktikleri, yolsuzluk girişimleriyle Monsanto'nun tarihi rahatsızlık veriyor. Temiz ve yeşilci imajının arkasında şirket çevreyi umursamadan pazarın hakimiyeti için çalışıyor.

2009, 18'

Yönetmen: Koray Çalışkan

Yapımcı: Yamaç Okur

Senaryo: Koray Çalışkan

Görüntü Yönetmeni: Meryem Yavuz

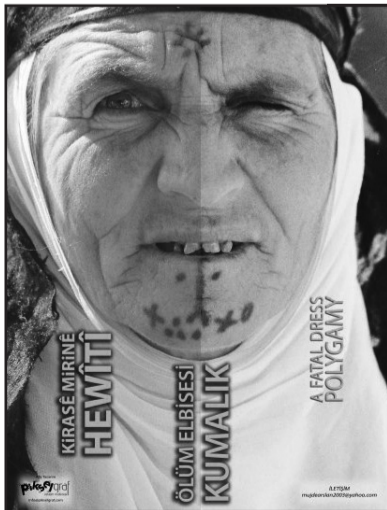
Müzik: Pascal Lesport

Kurgu: Özcan Vardar

Oyuncular: Bilge Seçkin, Barış Celiloğlu,

Emrah Elçiboğa

Ailesini kurtarmak için ailesini dağıtmak zorunda kalan genç kadının hikâyesi. Esmâ bebek bakıcısı, eşi Davut ise özel güvenlik görevlisidir. Davut ağabeyini tefeciden kurtarmak için bir bankadan kredi çeker. Ağabey parayı ödemez. Karı kocanın borçları gelirlerini aşar. Artık sadece tek bir çıkış yolu vardır...

Ölüm Elbisesi: Kumalık

2009, 45'

Yönetmen, Senaryo, Yapımcı: Müjde Arslan

Filmin yönetmeni Müjde Arslan'ın halası Emine, 16 yaşında kuma gitti, evlendiği adam amcasının oğluydu. Kocasından şiddet gördü, her defasında baba evine sığındı, ama yaraları iyileşince onu evine geri götüren babası oldu. Emine yıllar içerisinde aklını yitirdi ve 30'lu yaşlarının sonlarında her öğün 8 ilaç yuttuğu bir zamanda, ilaçlardan birinin yan etkisiyle felç geçirdi. Bu belgesel, Emine'nin hikâyesinden yola çıkarak kumalığa, kuma kadınların yaşadıklarına bakıyor. Emine'nin hikâyesini diğer kuma kadınlar anlatıyor bir bakıma. Kumalığı anlatıyorlar, kendi ifadeleriyle "ölüm elbisesi"ni...

5 No'lu Cezaevi 2009, 97'

Yönetmen: Çayan Demirel
Yapımcı: Ayşe Çetinbaş
Görüntü Yönetmeni: Koray Kesik
Müzik: Ahmet Tırgil
Kurgu: Bural Dal

Bu belgesel 12 Eylül askeri darbesinden sonra yakın tarihimizin en vahşi devlet terörünün uygulandığı Diyarbakır 5 No'lu Cezaevi'nde yaşananları gözler önüne seriyor. Belgesel çoğunun Kürt olduğu bu cezaevinde tüm tutuklulara devlet tarafından ne tür akıl almaz sistematik işkencelerin yapıldığını ve nasıl Türkleştirme politikalarının uygulandığını gösteriyor. Dönemin askeri yetkilileri cezaevini bir 'askeri okul' olarak nitelerken tutuklular o dönemi 'vahşet yılları' olarak hatırlıyor. Onlara göre bu vahşetin zincirlerini kırabilmek için de tek bir yol vardı o da direnmek veya kendini feda etmek. Tutuklular zincirleri kırmak için mücadele ettiler ve '5 No'lu Cezaevi:1980-84' belgeseli neredeyse 30 yıl sonra yaşananları tanıkların ağızından bizlere aktarıyor.

Ödüller

2009, 46. Altın Portakal Film Festivali, En İyi Belgesel Film Ödülü
2009, SIYAD, En İyi Belgesel Film Ödülü
2010, Ankara Film Festivali, Profesyonel Belgesel dalında Birincilik Ödülü

Direniş Limanı

2009, 20'
Yönetmen: Kadir Baziki

Film, Mersin Limanı'nda sendikali oldukları için işten atılan liman işçilerinin 120 günlük direnişini anlatıyor.

Barış Tohumları

2008, 50'
Yönetmen: Andre Kloer
Senaryo: Maaike Broos, Andre Kloer
Kamera: Andre Kloer
Görüntü Yönetmeni: Andre Kloer
Müzik: Herman Witkam, Alexander Reumers

Belgesel İsrail yerleşimi olan Batı Şeria'daki Filistinli işçilerin hikayesini anlatmaktadır. Bu yerleşimlerden biri Nizzane Ha Shalom - Barış Tohumları'dır. Batı Şeria'da, hukuki statüsü kesin olmayan İsrail yerleşimlerinin yarattığı yasal boşluktan dolayı, burada çalışan Filistinli işçiler asgari ücret ve yasal güvenceden yoksun çalıştırılmaktadır. Bütün bu koşullara rağmen çalışmak için bu yerleşimlere dönen Filistinlilerin sayısı günden güne artmaktadır. Jawdat Talousy bu işçilerden biridir ve haklarını savunmak için mücadele eder.

Coca Cola Davası

2009, 86'

Yönetmen, Görüntü Yönetmeni: Germán Gutiérrez
Senaryo: Carmen Garcia
Yapımcı: Carmen Garcia, Johanne Bergeron, Yves Bisailon
Müzik: Olivier Alary

2002'den bu yana 470'i aşkın işçi lideri şirketler tarafından tutulmuş kiralık askerler tarafından öldürülmüştür. Bu şirketler arasında en önde geleni Coca-Cola'dır. Isidro, Coca Cola'nın şişeleme fabrikasında çalışırken öldürülmüştür. Çünkü Isidro sendikaların yürüttüğü mücadelenin bir parçası olmuştur. Kolombiyalı sendikacılara karşı işlenen pek çok suç gibi bu cinayet de cezasız kalmıştır. Ancak Amerikalı iki avukat ve bir aktivist, işin peşini bırakmamış ve Coca-Cola karşısında bir savaş başlatmıştır. Belgesel bu üç kahramanın verdikleri hukuk mücadelesini konu ediniyor.

Efendisizlerin Ülkesi

2009, 60'

Yapım: Association of Indigenous Councils of Northern Cauca

Kolombiya'daki Kuzey Cauca Yerli Konseyleri Birliği'nin İletişim Ekibi tarafından çekilen 45 dakikalık filmde, altı aylık seferberlik ve mücadelenin ardından, 2008 Ekim-Kasım aylarında kitleli değişim çağrısı altında 50 bin yerli eylemci ve Kolombiya halk hareketinin diğer kesimlerini bir araya gelmesi aktarılmaktadır. Mücadelenin başında eylemciler ve Kolombiya güvenlik güçleri arasında yaşanan dramatik çatışmalardan, başkent Bogota'nın merkezindeki tarihi yürüyüş ve toplantıya kadar çeşitli olayların yansıtıldığı filmde söz konusu halk hareketinin beş maddelik gündemi ve insanların yeni bir Kolombiya için yürüttükleri mücadele vurguluyor.

Halkla Dayanışma ve Kültür Derneği: Halk-Der

2009, 55'
Yönetmen, Senaryo, Kurgu: Münür Rahvancıoğlu
Kamera: Gözde Gayde
Görüntü Yönetmeni: Mine Balman

'Halk-Der' belgeseli, 1977-1981 yılları arasında Kıbrıs'ta faaliyet yürüten bir örgütlenmenin tarihine ışık tutuyor. Halk-Der, devrimci siyasetle Türkiye'de buluşan ancak Kıbrıs'ın özgün koşullarında birlikte mücadele veren çeşitli gruplara mensup gençler tarafından kurulmuştu ve hızla kitleselleşerek bir halk hareketine dönüşmüştü.

Sessiz Sinema

2010, 2'26"
Yönetmen, G. Yönetmeni, Müzik: Ozan Yıldırım
Senaryo: Emrah Aktürk, Ozan Yıldırım, Tufan Taştan
Görüntü Yönetmeni: Ozan Yıldırım
Oyuncular: Tufan Taştan

Herkesin sessizce izlediği bir film.

Direnişin Adı: Kent A.Ş

2010, 34'

Yönetmen: İslam Dağdeviren, Murat Bakır, Özkan Ulucan
Kurgu: Erman Adıgüzel

Özgürlüğün, kardeşliğin en önemlisi emek ve dayanışmanın günü olan 1 Mayıs'ta taşeronlaştırmayı hayata geçirmeyi planlayan İzmir Karşıyaka Belediyesi tarafından yaklaşık 300 işçinin işlerinden atılmasıyla başlayıp, haklı mücadelelerini Ankara Abdi İpekçi Parkı'na taşıyan Tekel, Tarih ve pek çok direnişe örnek olmuş bir direnişin adıdır KENT A.Ş.

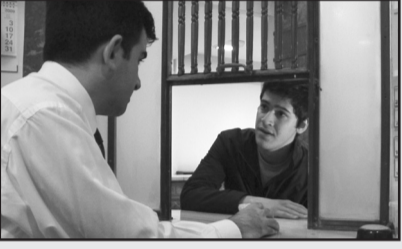

Oyuncu
2009

Yönetmen, Senaryo: Deniz Çetintaş
Görüntü Yönetmeni: Bedri Diril
Kurgu: Ayhan Çetiner
Müzik: Nail Yurtsever
Oyuncular: Oğuz Oktay, Celal Çimen

Film, bir oyuncunun, yıllarca başka karakterleri canlandırması sonucunda kendini unutmamasını anlatıyor.

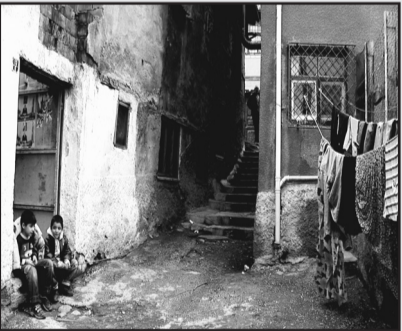

Nakit

2009, 18'

Yönetmen, Senaryo, Yapım: Anita Oğurlu, Ahmet Öncü
Görüntü Yönetmeni: Arman Han

"Bozuk paralarla" yapılmış bu kısa filmde bozuk paralarını tümetmek için bankaya gelmiş bir grup insanla, bunlar arasındaki konuşmalar ve küçük bir çocuğun hayalinin "çalınmasına" şahit oluruz. Her ne kadar mekânımız İstanbul olsa da anlatılan zamanımızın mekânsız öyküsüdür. Hiç kimsenin bir diğerini ciddiye alacak ne ilgisi ne de gücü kalmıştır. Acaba olup bitenlerden habersiz, kendi dünyasının sessizliğinde babasıyla vevne sırasında bekleyen küçük çocuğa yardım edebilecek bir kahraman ortaya çıkacak mıdır?

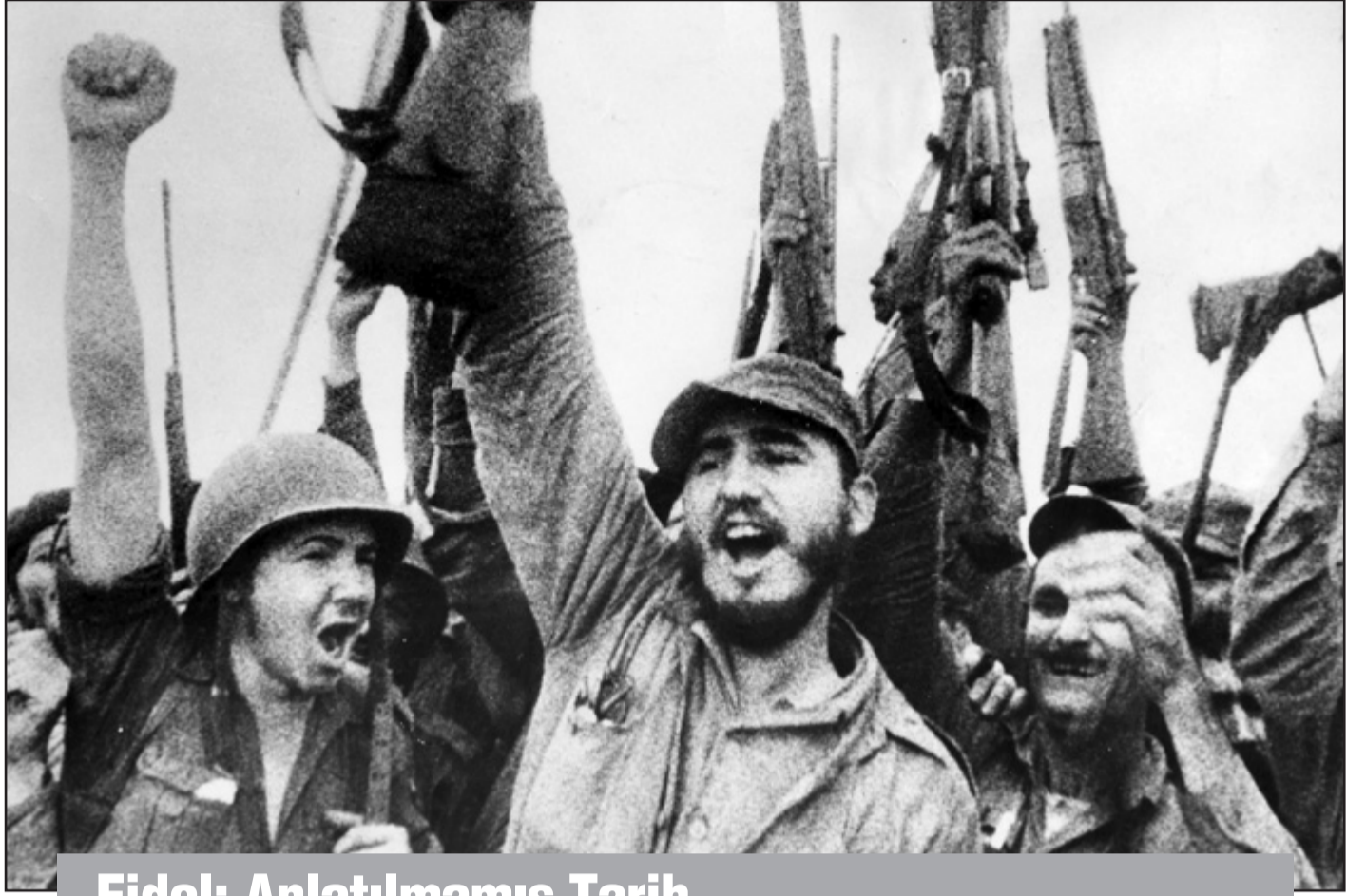

Tersi ve Yüzü

2010, 5'19"

Yönetmen, Senaryo: Tufan Taştan
Görüntü Yönetmeni: Ozan Yıldırım
Müzik: Barış Yıldırım
Oyuncular: Kerem İçcanoğlu ve Yahudi Mahallesi Sakinleri

Bir kentin içinde, birbirine çok yakın ve çok uzak olan iki ayrı 'yaşantı' arasında -iş yerinden evine gidip gelen bir adamın yolculuğu... Bu yolculuk sırasında insanlığına/insanlara yabancılaşması ve yaklaşması, sadece bir 'selam'laşmayla bile 'yaşadığını' hissetmesi... "Hepimizin gün içinde yaşadığı kısa bir yolculuğun hikâyesi..."

Fidel: Anlatılmamış Tarih

2001, 91'

Yönetmen: Estela Bravo

Belgesel, Küba Devrimi'nin kırk yılını anlatmakta ve Fidel Castro'nun hayatını görebilmek açısından da eşsiz bir fırsat sunmaktadır. Fidel, kimilerine göre yoksulların ve güçsüzlerin şampiyonu; kimilerine göre ise insafsız bir diktatördür. Estela Bravo, belgeselde Castro ile alışılmışın dışında röportajlar yapmış ve Küba'nın resmi arşivlerini inceleyebilmiştir. Belgeselde ilk kez Fidel'in hayatının başka bir yönü gözler önüne serilmiş; Fidel yüzerken, çocuklu dönemini

geçirdiği evi ve eski okulunu ziyaret ederken, arkadaşı Mandela ile şakalaşırken ve doğum gününü kutlarken gösterilmiştir. Yönetmen aynı zamanda Alice Walker, Sydney Pollack, Ted Turner, Muhammed Ali, Harry Belafonte ve daha pek çok önemli ismin Fidel hakkında sözlerini belgeseline taşımış; ailesinin ve Nobel Ödülü sahibi Gabriel Garcia Marquez gibi yakın arkadaşlarının anlattıklarıyla O'nun büyük ölçüde gizli kalmış özel hayatına bir pencere açmıştır.

Ödüller

2001, Urbanworld Film Festivali Onursal Mansiyon En İyi Belgesel Ödülü

Kız Saçı

2007, 45'19"

Yönetmen: Mert Çakır
Yapımcı: Duvar Sahnesi Muğla
Senaryo: Hüseyin Hizmetçi
Görüntü Yönetmeni: Mert Çakır
Müzik: İbrahim Ethem Yağcı, Süreyya Uyar, Aşık Abbas Balcı

Muğla'da tütün hem ekonomik olarak hem de kültürel olarak büyük önem taşır. Ancak, son yıllarda dışa bağımlı politikaların sonucu olarak tütün değersizleştirilmektedir. Bu belgesel tütünün ve onun sonucunda kurulan insani bağlantıların ne kadar önemli olduğunu vurgulamaktadır.

Ben ve Nuri Bala

2009, 60'

Yönetmen, Yapımcı, Görüntü Yönetmeni: Melisa Önel

Kadınlık ve erkeklik kategorilerinin dışına taşan feminist aktivist Esmeray'ın hayatı üzerine bir belgesel. Esmeray'ın tecrübesini, bir beden, coğrafya ve mekâna ait olmayı anlamak üzerine çıkılan kişisel bir yolculuk bu. Film, İstanbul'un sokaklarından Kars'ın Eşme-yazı köyüne uzanan hikâyesiyle bizi bir yere ait olmanın özlemi ve kimliklerimizi oluşturan koşullar arasında getirip götürür.

Ödüller: 46. Antalya Altın Portakal Film Festivali En İyi İlk Belgesel Ödülü

Büyük Satış

2007, 94'

Yönetmen: Florian Opitz
Görüntü Yönetmeni: Andy Lehmann
Yapımcı: Felix Blum, Arne Ludwig

'Büyük Satış', uluslararası Para Fonu, Dünya Bankası ve Dünya Ticaret Örgütü gibi uluslararası finans örgütleri tarafından dikte edilen özelleştirme politikalarının etkileriyle günlük hayatları içinde mücadele etmek zorunda kalan insanların trajik, trajikomik aynı zamanda da cesaretlendirici öykülerini anlatmaktadır. Yönetmen Florian Opitz filminde verimli ve parlak olduğu iddia edilen özelleştirilmiş ve küreselleşmiş dünyanın gerçek görünümünü, elektrik, su, taşımacılık ve sağlık gibi temel kamu hizmetlerinin küresel düzeyde özelleştirilmesinin sonuçlarını anlatmaktadır.

Ödüller

2009, Adolf Grimme Ödülü

Yoldan Çıktık
48', 2002

Yapımcı: Amargi Kadın Kooperatifi, A-SI.
Yönetmen: Perihan Taş, Hüseyin Karabey, Banu Öztürk, Nihan Gider, Nihan Erdoğan
Kurgu: Perihan Taş, Hüseyin Karabey, Banu Öztürk, Nihan Gider, Nihan Erdoğan
Müzik: Kardeş Türküler, Astrakan Cafe

Kadın Tavrını Geliştirme İniyatifi (KATAGI) 2002 yılında bütün kadınlara bir araya gelme ve hikâyelerini birbirlerini aktarma çağrısında bulundu. Bu çağrının ardından Türkiye'nin 4 ayrı noktasından (Adana, Ankara, Batman, İstanbul) kendilerine "Ulak" adını veren kadınlar Konya'ya doğru yola çıktılar. 6 gün süren yolculuk boyunca Ulaklar kadınlarla buluştu, onları dinledi. Kadınlara dertleri ve düşleri soruldu... Her kadın diğer kadınlara ulaşması için bir mektup yazdı ve kendisini anlatan bir kumaş parçasını ulakların bohçasına ekledi. Ulaklar

mektuplar, kumaşlar, anlatılan dertler ve düşlerle dolu bohçalarını Konya'ya kadar taşıdı ve Konya'da büyük buluşma gerçekleşti. Bu yolculuğa 4 kadın kameraman tanıklık etti. 'Yoldan Çıktık' bu yolculuk ve buluşmanın filmidir.

Ormanın Çılgılığı

2007, 97'

Yönetmen: Alejandro Noza, Nicholas Ipamo, Ivan Sanjines
Görüntü Yönetmeni: Cesar Perez
Müzik: Donato Espinoza

Bu filmde 1990-1996 yıllarında meydana gelen gerçek olaylar aktarılmaktadır. Boliviya'nın Beni bölgesindeki yerlilerin, saygınlıkları ve toprakları adına başkent La Paz'da düzenledikleri tarihi gösteriler temel alınarak, İnka yerlilerinin hakları ve toprakları için yürüttükleri mücadele anlatılmaktadır.

Yaşamak Bir Ağaç Gibi

27', 2009,

Yönetmen, G. Yönetmeni, Kurgu: Pascale Boosten, Eric Juzen

Film, Türkiye'de demokrasi savunucularının geçmişte ve günümüzde yaşadığı hak ihlallerini göz önüne sererek, hükümeti hak savunucularıyla gerçek bir diyalog kurmaya, onlara karşı yargısal tacizini durdurmaya ve geçmişte yapılan ihlallere karşı doğru, adaletli telafiler oluşturmaya teşvik etmeyi amaçlıyor.

İşçiler Paydosa

1995, 36'

Yönetmen: Harun Farocki
Senaryo: Harun Farocki
Kurgu: Max Reimann

'İşçiler Paydosa', fabrika çıkışlarının önündeki alanlarda bekleyen işçileri gösteren film karelerini, işçilerin fabrikadan çıkış anlarını perdeye taşıyan film sahnelerini bir arada gösteren bir belgesel. Bu alanlar belgeselde sosyal çatışmanın bir alanı olarak ele alınmaktadır. Harun Farocki bu sahneleri film tarihi içinden analiz etmektedir. Böylesi bir çabanın sonucu olarak da etkileyici bir sinematografik analiz tam da araç olarak sinema dolayımıyla ortaya çıkmıştır.

68 Mayısı Hatırası

2009, 31'

Yönetmen: Amélie Cabocel, Estelle Fenech
Oyuncular: Thibaut Gosmos Candusso, Brigitte Guillaud, Salima Amari, Anne E. Berger

1969'dan 2009'a Vincennes ve Saint-Denis'deki iki öğrenci kuşağının hikâyesi... İki kuşak hayatlarının akışını, fikirlerini ve umutlarını sorgulayıp karşılaştırırken, film izleyiciyi bu diyalogun bir parçası kılıyor. 1969'da Vincennes'de okuyan öğrencilerin düşleri nelerdi? O zamanki arzularına ne oldu? Saint-Denis Üniversitesi'nde onlardan sonra okuyanlar nasıl bir değişim geçirdiler? Mayıs 1968'in ruhu dünün ve bugünün kolektif hafızasında ne şekilde yer alıyor?

İşkenceye Tolerans

2008, 22'

Yönetmen: Armağan Pekkaya, Umur Kol
Kurgu: Ergahi Gülbitti

Devletlerin güvenliği özgürlüğe tercih etmeleri nedeniyle insan hakları savunuculuğu bireylere, halklara ve sivil toplum kuruluşlarına kalmıştır. **Ödüller**
2008, İzmir Kısa Film Festivali, En İyi Belgesel Ödülü
2008, İstanbul Kısa Film Festivali, En İyi Belgesel Ödülü

Mükellef

2010, 27'

Yönetmen: Elif Ergezen
Kameraman: Jordane Chouzenoux
Kurgu: Elif Ergezen

Film; dede-torun, baba-oğul tanıklıklarıyla, Zonguldak Kandilli maden ocaklarında işçi mükellefiyeti uygulamasından bugünkü özelleştirme politikalarına uzanan bir süreci ele alıyor.

Dibe Vurduran Yarış

2008, 20'

Yönetmen: Jonathan King
Senaryo: Michael Hamm
Yapımcı: Michael Hamm
Oyuncular: Porfirio Diaz, Lorenzo Fernandez, Abdul Khan, Doug Bloch, Diane Bailey, Milton Lewis, Marlene Sandeford, Brian Sandeford

Oakland Limanı'nda çalışan 2000 bağımsız kamyon şoförünün hikâyesini anlatan belgesel, limanda taşımacılık yaparak hayatlarını kazanmaya ve ailelerine bakmaya çalışan ve bir yandan da işlerini yaparken sağlıklarını korumaya çalışan bu insanların yaşamlarını sunuyor. Belgesel, işçilerin seslerini duyurmak ve işlerini korumak için bir koalisyon kurma doğrultusundaki mücadelelerini de anlatmaktadır.

19 Ocak'tan 19 Ocak'a

2008-2009, 45'

Yönetmen: Ümit Kıvanç

Görüntü Yönetmeni: Ümit Kıvanç

Oyuncular: Zuhal Olcay, Meral Okay, Banu Güven, Mehmet Ali Alabora, Şeval Sam, Mahir Günşiray, Hale Soygazi, Halil Ergün, Derya Alabora, Taner Bırsel, Bennu Yıldırımlar, Erkan Can, Serra Yılmaz, Settar Tanrıöğen

Hrant Dink'in öldürülmesinden sonra geçen iki yıl içerisinde yaşanan adalet skandalının hikâyesi.

Çotanak Yolunda

2007, 28'40''

Yönetmen: Metin Avdaç

Senaryo: Yunus Bektaş

Kurgu: Eylem Durmuş, Gülçün Gündoğdu, Özgür Çekmen

Müzik: Zübeyt Çelebi, Apolos Lermi, İbrahim Karabacak

Her yıl Güneydoğu'dan Karadeniz'e fındık toplamaya binlerce insan göç ediyor. Göç sırasında, yoksulluklarından dolayı zor koşullarda yolculuk yapıyorlar. Bu yolculuklarda trafik kazasında hayatını kaybeden insanlar oluyor. Fındık işçilerinin hayata bakışı, yaşadıkları coğrafyadaki yoksulluğu, acıyı, içsel olarak anlatıyor.

Bekle Beni Darağacı

2006, 78'

Yönetmen: John Albert Jansen

Senaryo: John Albert Jansen, Özkan Gölpinar

Görüntü Yönetmeni: Adri Schrover

Kurgu: Danniel Danniel

'Bekle Beni Darağacı' müzik ve direnme üzerine bir film. Seyirciyi, bu trajik olayın ışığında, köktencilik ve ifade özgürlüğü üzerine düşünmeye çağırıyor: "Bizim kurşunlarımız ya da insanları yakacak ateşimiz yok. Tek silahımız şarkılarımız..."

Utancı

2007, 81'

Yönetmen: Hana Makhmalbaf

Senaryo: Marzieh Makhmalbaf- Meshkini

Görüntü Yönetmeni: Ostad Ali

Kurgu: Mastaneh Mohajer

Yapımcı: Makhmalbaf Film House

Müzik: Tolibhon Shakhidi

Oyuncular: Abbas Alijome, Abdolali Hoseinali, Nikbakht Noruz, Hi-deaki Ito

Taliban tarafından yıkılan Buda heykelinin etrafında hala binlerce aile yaşamaktadır. .6 yaşındaki bir Afgan kıızı olan Baktay, erkek çocuklarıyla birlikte okula gidebilmeyi çok istemektedir. Ancak okul

yolunda Baktay birçok zorlukla karşı karşıyadır. Erkek çocuklar, içinde yaşadıkları toplumun vahşiliğini taklit edercesine oynadıkları oyunlarda Baktay'a kötü davranmakta, onu Buda'nın heykeline yapıldığı gibi taşlamakta ya da Amerikalıların uyguladığı şiddeti taklit ederek küçük kıızı hırpalamaktadır. Baktay ana dilinin alfabesini öğrenebilmek için tüm bu zorlukların üstesinden gelebilecek midir?

Ödüller

2008, Berlin Uluslararası Film Festivali Generation Kplus Kristal Ayı En İyi Film Ödülü

2008, Berlin Uluslararası Film Festivali En İyi Barış Filmi Ödülü

2007, San Sebastian Uluslararası Film Festivali Jüri Özel Ödülü

2007, San Sebastian Uluslararası Film Festivali TVE Otra Mirada Ödülü

Bölge

2010, 40'

Yönetmen: Güliz Sağlam, Feryal Saygılıgil

Görüntü Yönetmeni: Güliz Sağlam

Müzik: Olcayto Art

Yedi kadın işçi. Türkiye'nin dört ayrı şehrinde dört ayrı serbest bölge. Etrafını çeviren duvar veya tel örgülerle çalışma kampını andıran bölgeler. Bu belgeselde, Türkiye'nin çeşitli serbest bölgelerinde çalışan kadınların çalışma koşullarına ilişkin tanıklıkları, deneyimleri, yaşamla ilgili beklentileri yer alıyor. Yalnızca bölgenin etrafındaki değil, kadın işçi olmanın etrafını kuşattığı tel örgüleri de belirginleştiriyor. Öyle ki, bölgenin sınırlarının nerede kalktığı, neresinin içeri neresinin dışarı olduğu muğlaklaşıyor.

Kara Kabuk

2010, 28'45''

Yönetmen: Ece Güneş, Vakkas Aksu

Yapımcı: Ece Güneş, Vakkas Aksu

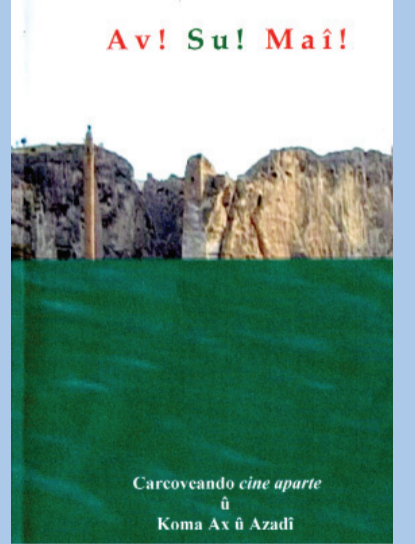
Senaryo: Ece Güneş, Vakkas Aksu

Görüntü Yönetmeni: Güray Ervin

Kurgu: Uğur Işık

'Kara Kabuk' belgeseli, midyenin denizden çıkarılışından ayıklanışına, oradan sofralara ulaşma sürecine ve midyecilerin çalışma koşullarına ışık tutumayı hedefliyor.

Av! Su! Mai!

Carcoveando cine aparte
ü
Koma Ax ü Azadi

Av! Su! Mai!

2007, 94'

Yönetmen: Florian Opitz

Görüntü Yönetmeni: Andy

Lehmann

Yapımcı: Felix Blum, Arne Ludwig

36'29'', 2009

Yönetmen: Alejandro Haddad

Mardin'in İllsu köyünde, Dicle nehri üzerinde bir hidroelektrik barajı planlanmaktadır. Bu baraj yapıldığında 200 köy ve Dicle vadisinin zengin doğası ve yaban hayatı sular altında kalacak, 80 bin insan yerlerinden edilecektir. Fakat baraj içinde başka çıkarlar da gizlenmektedir.

DOĞUM GÜNÜN KUTLU OLSUN KARAGÖZ'ÜM

SENİNKİ DE KARA SARLO'M!

AYDAN

İSCİ FİLMLERİ FESTİVALİ 5 YASINDA